

TANÍTÓK
ÉS
TANÁROK
SZÁMÁRA

2

MÓDSZERTANI KÖZLEMÉNYEK

2017. 57. ÉVFOLYAM

MÓDSZERTANI KÖZLEMÉNYEK
LVII. évfolyam 2017. 2. szám

TARTALOM

TÓTH ORSOLYA	
Szókincsfejlesztő drámajátékok a kisgyermekkorú idegennyelv- oktatásban	1
LÁDINÉ SZABÓ TÜNDE JULIANNA	
A LearningApps használata Magyarországon – tankockázzon velünk!	8
CSÁSZÁRNÉ JOÓ GYÖNGYI	
Dolgozzunk a testtel és mindkét agyféltekével játékosan! (Alternatív sportágak bevezetése iskolánkban)	17
MÉSZÁROS ÁDÁM	
A levéltár-pedagógia szerepe a történelmi gondolkodás fejlesztésében	23
SIMON KRISZTINA	
Detektívek a könyvtárban (Hamupipőke, Hófehérke és a hét törpe kicsit másként)	28
beszámoló	
BEKE FERENC	
Erdélyi barangolás irodalmi és történelmi emlékeink között	40

Főszerkesztő:
Bácsi János

Szerkesztők:
Annus Gábor
Cs. Bogyó Katalin
Jancsák Csaba

Szerkesztőbizottság:
Szabóné Bárdos Csilla (Pécs), Ember Sándor (Debrecen),
Munkácsi László (Budapest), Sándor József (Eger)

Szerkesztőségi titkár:
Tóth Eszter

Szókincsfejlesztő drámajátékok a kisgyermekkorú idegennyelv-oktatásban¹

TÓTH ORSOLYA

ursula.toth@gmail.com

*Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskolája,
Napközi Otthonos Óvodája*

Kulcsszavak: drámapedagógia, idegennyelv-oktatás, játék, kisgyermekkor, szókincsfejlesztés

„A játék csak egy másik változata a munkának;
összes formájában bensőséges szerepet játszik
az emberi tudás felhalmozásában.”

(Raymond Kurzweil)

Bevezetés

Raymond Kurzweil amerikai feltaláló szavai tökéletesen fogalmazzák meg az idegen nyelvi munkaközösség munkáját iskolánkban, hiszen nálunk a nyelvórákon „drámajátékos” formában folyik a munka a nyelvtudás megszerzésének céljából. Intézményünkben tagozaton az idegennyelv-oktatás szervesen összefonódik, együtt él a drámapedagógiával. Ez a kapcsolat egy szimbiózishoz hasonlítható, ami azt jelenti, hogy a drámapedagógia módszereinek, eszköztárának segítségével valósul meg az idegen nyelv tanítása művészeti iskolai keretek között. Ez a szimbiózis iskolánk egyik, az országban is egyedülálló innovációja. E gyümölcsöző kapcsolat eredményeként nemcsak a tantervben megfogalmazott tananyag elsajátítása történik, hanem egyfajta személyiségfejlesztés is. Pinczésné (2003: 33) megfogalmazásában: „A drámapedagógia a személyiség fejlesztésének olyan módszere, amelynek során az egyén ismeretei, készségei, képességei, társas kapcsolatai a nevelő által irányított, csoportban végzett közös dramatikus cselekvés révén fejlődnek”. Ez a drámapedagógia interdiszciplináris jellegéből fakad, hiszen gyökerei megtalálhatóak a színművészetben, a pedagógiában és a pszichológiában egyaránt.

Mit? Kinek? Hogyan?

A három alapkérdés megválaszolásával kezdeném. Néhány általam használt és bevált játékot szeretnék bemutatni, amiket első és második osztályosok szókincsfejlesztése során alkalmaztam. Minden téren a kezdetektől szeretnék elindulni. Az idegennyelv-oktatás első lépcsőjében leginkább szavakat tanítunk. Az, hogy az első, második osztály az iskola-

¹ Elhangzott előadásként a Hagyományok és újítások a köznevelésben és a gyakorlati képzésben – Vezető pedagógusok és szakmódszertanosok országos módszertani konferenciáján, Szekszárd, 2016. október 14–15.

padban töltött igen hosszú idő kezdete, nem szorul magyarázatra. A bemutatásra kerülő játékok a dramatikus tevékenységekkel való ismerkedést szolgálják, hiszen a szabályjátékok közé sorolhatók. A szabályjátékok a Bolton-féle (1993) felosztás szerint az „A” típusba, a gyakorlatok közé tartoznak, amik a későbbi összetettebb tevékenységek alapköveinek tekinthetők. A felosztásról bővebben később esik szó.

Mit? Avagy a szókincsfejlesztésről.

*„Words of a languages are just like bricks of a high building; despite quite small pieces, they are vital to the great structure.”
Zhan-Xiang (2004)*

Az idézet szabadfordításban a következőképpen hangzik: egy nyelv szavai olyanok, akár egy magas épület téglái; kis méretük ellenére létfontosságúak a nagy szerkezetben. Az idézetet olvasva szinte láthatóvá válik, hogyan épül fel a nyelv. Szótégláit hogyan kötik össze malterként a nyelvtani szabályok, és szavak nélkül nincs, mit malterként összetartson a nyelvtani szabályok rendszere. Ez az érzékletes kép jól ábrázolja a szókincsfejlesztés fontosságát, hiszen megfelelő szókincs nélkül nem tudjuk megérteni a másikat, és nem tudjuk kifejezni saját érzéseinket, gondolatainkat sem. A jelentés elsősorban a szavakon keresztül közvetődik, amit David Wilkins (1972: 111) brit nyelvész így fogalmaz meg: „While without grammar little can be conveyed, without vocabulary nothing can be conveyed”. (Míg nyelvtan nélkül kevés közvetíthető, szavak nélkül semmi.)

Az adott korosztályban az idegennyelv-tanítása során egy bevezető szóbeli szakasz zajlik, ezért a szókincstanítási technikák közül eleve kiesnek azok, amelyek íráshoz vagy olvasáshoz kötöttek (szövegkörnyezet, fordítás, szótárhasználat stb.). Valamint kiesnek azok a technikák, amik feltételezik a célnyelv egy már meglévő tudásszintjét (részletes körülírás, szinonimák, antonimák stb.). Jellemzően az illusztrációk használata (amik lehetnek képek, rajzok, tárgyak, posztterek stb.), valamint a bemutatás (mutogatás, testbeszéd, mimika) játszanak főszerepet a szótanítás során. Az illusztrációk alkalmazása főleg a főnevek, tárgyak tanításánál, míg a bemutatás az igék, cselekvések tanításánál nyújtanak segítséget.

Iskolánkban az első, második évfolyamon használt angol tankönyv 7 fejezetből áll. Minden fejezet szókincsfejlesztéssel kezd, mely során 6 új szóval bővül a diákok tudása. A tananyaggal kapcsolatban nagyon fontos, hogy közel álljon a gyermekekhez, amit Sárvári (2016: 130) így fogalmaz meg: „Az idegennyelv-órákon a gyermekek a számukra még ismeretlen nyelven hallottakat a világról kialakult ismereteik alapján értelmezik, ezért elengedhetetlen, hogy a tananyag általuk ismert tartalmakra épüljön.”

Kinek? Avagy a korosztályról

A választott korosztály az első, illetve második osztályosok. Tanárként személyes tapasztalatom során komoly nehézségekbe ütköztem, mikor alsó tagozaton kezdtem tanítani, különös tekintettel az elsős és másodikos osztályokra. Korábban már említettem, hogy ez az első két év egy nyelvi előkészítő szakasz, amely kizárólag a szóbeliségre épít – a beszédképességre és a beszédértésre –, tehát a primer nyelvi készségeket helyezi előtérbe. Számomra pontosan ez jelentette a legnagyobb kihívást, amiben a drámapedagógia és eszköztára nyújtott segítséget.

A következőkben szeretnék kitérni a 6-7 éves korosztály néhány fontos jellemzőjére. Az életkori sajátosságok figyelembe vétele fontos szempont, és nagy segítséget nyújt a kitűzött cél elérésében.

Ebben az életkorban az anyanyelv elsajátításának folyamata még nem fejeződött be. Ilyenkor a gyermek az anyanyelvi kompetenciáit magától értődő könnyedséggel fejleszti, és ezekre a természetes nyelvsajátítási folyamatokra épül a kisgyermekkorú idegenyelv-tanulás.

Michael Cole és Sheila R. Cole (1998) *Fejlődéslélektan* című munkájukban írnak arról, hogy az iskoláskor kezdetéhez jelentős változások köthetők az emlékezeti stratégiák használatában. Két stratégiát említenek meg: az ismételtetést és az emlékezeti szervezést. A drámajátékok órai használata ezeknek a stratégiáknak a fejlődését is elősegítik.

Lányiné (1964) írja cikkében, hogy az óvodáskort szokták a szerepjátékok korának is nevezni, az „úgy tenni, mintha...” korának. Az iskoláskor kezdetével az ilyen játékok csökkennek, és felváltja őket egy fejlettebb játékforma, a szabályjáték. Cole és Cole (1998) alaposabban kifejti ezt a gondolatot. A szerepjáték a szerepeken, a szabályjáték a szabályokon alapszik. Ugyanakkor a szerepjátékokból nem hiányoznak a szabályok, illetve a szabályjátékokból sem hiányoznak a szerepek. Ami változik, az a szabályok és a szerepek közti egyensúly. A szabályok válnak lényegessé, azok határozzák meg, milyen szerepeket, és hogyan kell játszani. A résztvevők előre megegyeznek a szabályokban. Ez a változás teszi lehetővé, hogy ne csak egymás mellett játszanak a gyerekek, hanem egymással. Lehetővé teszi, hogy órán a játékos tevékenységeket csoportban végezzük.

Fontos, hogy az órai tevékenységek érdekesek, motiválóak és a gyerekek szintjének megfelelőek legyenek, ugyanakkor legyen benne kihívás. A kisiskolás tanulók életkori sajátosságai közé tartozik, hogy a játékos, kreatív, mozgással egybekötött tevékenységek során könnyedén tanulnak. Így az idegenyelv-tanításban is törekedni kell az ilyen típusú órák megvalósítására.

Hogyan? Avagy a drámapedagógiáról

Magyarországon a drámapedagógiát leginkább pedagógiaként, ezen belül is reformpedagógiai irányzatként definiálják. Sok publikációban módszerként olvashatunk róla, illetve művészetpedagógiai módszerek együtteseként. A közös pont a dramatikus cselekvés által való tanulás. Kaposi (2008: 3–4) definíciója szerint: „a dráma olyan csoportos játéktevékenység, amelynek során a résztvevők képzeletbeli (fiktív) világot építenek fel, majd ebbe a képzeletbeli világba szereplőként vonódnak be. A fiktív világon belül ugyanakkor valós problémákkal találkozhatnak, s ezekből a találkozásokból valós tudásra és tapasztalatra tesznek szert.”

Bolton (199.) a dramatikus tevékenységformákat négy különböző csoportba sorolta:

„A” típus – gyakorlatok

„B” típus – a dramatikus játékok (komplexebb tevékenységek)

„C” típus – a színházszerű formák

„D” típus – tanítási dráma (a fenti három típus ötvözése, integrációja)

A gyakorlatok fontos részét képezik a drámatanárok eszköztárának. Többnyire képességfejlesztésre alkalmazhatóak, valamint a különböző technikák elsajátítására. Ezek miatt Kaposi (2008) nem is tartja drámának. Nézőpontja szerint azért sem dráma, mert a képzeletbeli világ nyomaival sem találkozhatunk, hiszen a résztvevők nem másokat játszanak, hanem önmagukat, csak szokatlan körülmények között. Ugyanakkor elengedhetetlen kezdő lépcsőfoka, előszobája a „B”, „C”, „D” típusba sorolt dramatikus tevékenységek elsajátításához.

A játékok

A következő játékot már tanult szavak gyakorlására alkalmazhatjuk. A játék során előke-
rül:

- a vizuális észlelési csatorna – fel kell ismerni, majd meg kell nevezni a képet
- az auditív észlelési csatorna – mindenki hangosan kimondja a szót, így gyakorol-
va a kiejtést (egy gyerek annyiszor hallja a szó hangalakját, ahányan vannak)
- a kinezetikus észlelési csatorna – egy minimális mozgás is van a feladatban,
ami a szerialitásra épít, hiszen be kell tartani a következő sorrendet: átveszi a
képet, megnevezi a képen látott dolgot, majd átadja a képet.

Ez a játék segíti az ismételtetés emlékezeti stratégia fejlődését. A játék előnyei közé
tartozik, hogy minden észlelési típus előkerül, nem igényel sok időt, sokféle módon vari-
álható, könnyen igazítható az adott csoport jellemzőihez. Minden témakörben alkalmaz-
ható. Az alap változat nem teremt versenyhelyzetet. Mindenki részt vesz benne. Mivel a
tanár kezdi az adott szó kimondását megadva a mintát, nincs stresszhelyzet.

<p>A játék neve: A játék célja: A játék drámás célja: Kiinduló helyzet: Kellék:</p>	<p>Say it and pass A megtanult szavak gyakoroltatása Koncentráció, koordináció fejlesztése, egymásra odafigyelés A diákok a tanárral/játékvezetővel körben ülnek a székeken Képek</p>
<p>A játék leírása: 1. kör</p>	<p>A tanár kezében vannak a képek, melyek a gyakorolni kívánt szavakat ábrázolják. Kimondja az első képen látható szót angolul, majd odaadja a képet a tőle balra ülő diáknak, aki szintén kimondja a szót, majd tovább adja, és így tovább, amíg vissza nem ér a kép a tanárhoz.</p>
<p>2. kör</p>	<p>A feladat ugyanez, de mielőtt visszaérne a kép, a negyedik, ötödik diáknál a tanár elindítja a következő képet. Egyszerre akár három, négy kép is lehet a körben.</p>
<p>3. kör</p>	<p>A játék annyiban változik, hogy egyszerre két kép indul el, az egyik balra, a másik jobbra. Ebben az esetben annak a diáknak jobban kell figyelni, akihez egyszerre érkezik meg a két kép. Ő eldöntheti, melyiket mondja hamarabb.</p>
<p>4. kör</p>	<p>A feladat ugyanaz, mint a harmadik körben, de mielőtt visszaérkezne az első két kép, a tanár indítja a következő kettőt.</p>
<p>Variációs lehetőség Kiinduló helyzet: A játék leírása:</p>	<p>Két csoportra osztva oszlopban állnak a diákok a padsorok között. A képeket szintén két csoportra osztjuk, ügyelve arra, hogy körülbelül egyforma nehézségűek legyenek a két csoportban, és fejfelé lefelé elhelyezzük a két első tanuló elé a padra. Tapsra lehet felvenni az első képet, ki kell mondani, amit a képen lát, majd átadni a képet a következő diáknak. A következő képet csak akkor lehet felvenni a padról, amikor a saját csapat utolsó embere letette az előző képet az asztalra.</p>

Variációs lehetőség nagyobbak számára:	A képekről szókapcsolatokat kell mondani pl. big elephant, red ball... A szekunder nyelvi készségek bevezetésénél a képek alá odaírni a szót, majd később csak szóártyákat alkalmazni.
---	---

A második játék során a tapintás kerül előtérbe. Több időt vesz igénybe, mint az előző játék. Nehézséget jelenthet a gyerekek számára csukott szemmel ülni viszonylag hosszú ideig, valamint az, hogy ne mondja meg azonnal, mit is tapintott ki. Csak olyan szókinccs gyakorlására alkalmas, amihez lehet tárgyat használni. A játék előnye, hogy könnyen továbbfejleszhető, átalakítható komplexebb gyakorlatsorrá.

A játék neve: A játék célja: A játék drámás célja: Kellék:	Don't watch just touch Szókinccs gyakoroltatása (például az iskolai tárgyak), memória, önuralom fejlesztése, érzékszervi játék – tapintás fejlesztése A tárgyak (radír, vonalzó, toll, ceruza, füzet, tolltartó)
Kiinduló helyzet: A játék leírása:	A diákok körben ülnek székeken, csukott szemmel. A tanárnál azok a tárgyak vannak, amelyek nevét az előző órán tanulták. (pl. radír, vonalzó, toll, ceruza, füzet, tolltartó) Ezeket egyesével adja a tőle balra ülő tanulónak, aki miután megkapta a tárgyat kezével megtapogatja, megpróbálja felismerni, majd továbbadja szó nélkül. A következő tanuló ugyanígy jár el. Ez addig ismétlődik, míg vissza nem kerül a tárgy a tanárhoz. Mikor az első tárgy kb. a 3. diáknál van, lehet indítani a következő tárgyat, majd a következőt. Mikor az összes tárgyat végigtapogatta az összes gyerek, és mind visszaérkezett a tanárhoz, akkor nyithatják ki a szemüket. Ekkor gyűjtik össze, hogy mely tárgyakat fogtak kézbe, ha ügyes a csoport, akkor a sorrendet is felelevenítik.
Könnyítés:	Ha úgy ítéljük meg, hogy a csoport önuralma még nincs azon a szinten, hogy sikeresen (csukott szemmel, a megoldást nem bekiabálva) játsszák végig, minden tárgy után kinyithatják a szemüket, és megbeszélhetők a megoldás.
Variációs lehetőség:	A játék menete ugyanaz, mint az első esetben, csak a tárgyak közé egy kakukktójást is teszünk, és rá kell jönni mi a kakukktojás és miért.
Variációs lehetőség nagyobbak számára:	A játék menete ugyanaz, mint az előzőekben, csak a végén mindenki választ egyet a tárgyak közül és alkot vele egy mondatot.

A harmadik és egyben utolsó játék középpontjában az utánzó mozgás és a hangutánzás áll. A játék előnye a sok mozgás, motiváló, kellemes, néha vicces hangulatot teremt. Nehézséget jelenthet a teremrendezés. Előre meg kell beszélni, hogy a gyerekek ne kúszszanak a földön, egyrészt a kosz miatt, másrészt balesetveszélyes lehet (a kígyót könnyen eltaposhatja az elefánt). Ez a játék is könnyen módosítható, körönként külön is játszható.

<p>A játék neve: A játék célja: A játék drámás célja: Kiinduló helyzet: Kellékek:</p>	<p>Find your pair Az állatnevek, állathangok gyakoroltatása Állatok mozgásának, hangjának utánzása, egymásra odafigyelés A gyerekek a terem közepén állnak összevissza, viszonylag nagy szabad térre van szükség Apró papíron az állatok képei, mindből kettő. Az egyik sorozaton késsel, a másikon pirossal bekarikázva a kép. A papírokat apró galacsinnokká kell gyúrni, beletenni egy táliba.</p>
<p>A játék leírása: 1. kör</p>	<p>Minden gyerek húz egy galacsint a táliból, és megnézi, mi van rajta úgy, hogy más ne lássa. Tapsra mindenki „átváltozik” azzá az állattá, amit kihúzott. Úgy kell mozogni a teremben szabadon, mint a kihúzott állat, és meg kell találni a párját. A mozgás közben nem szabad hangot kiadni. Aki megtalálta, az a párjával együtt kiáll oldalra, és visszaadja a cetlijét. Mikor mindenki megtalálta a párját, megbeszéljük, hogy ki milyen állat volt.</p>
<p>2. kör</p>	<p>A feladat ugyanaz, csak most nem úgy kell mozogni, hanem a teremben sétálva olyan hangot kell kiadni, mint a kihúzott állat, és az állathang alapján kell megtalálni a párját.</p>
<p>3. kör</p>	<p>A játék az előző két kör kombinációja. Akinek késsel van bekarikázva az állat képe, az a mozgását utánozza, akinek pirossal, az a hangját. Így kell egymásra találni.</p>
<p>Variációs lehetőség nagyobbak számára:</p>	<p>Az állathang utánzása helyett körül kell írni az állatot. (pl. I am grey. I am big. I have big ears and a long nose.)</p>

Összegzés

Ebben a cikkben azt szerettem volna bemutatni, hogy a drámapedagógia eszköztárából az „A” típusba sorolható gyakorlatok hogyan tehetik élvezetesebbé a szókincstanítást első és második osztályban. A bemutatott játékok ezen belül is a gyakorlás fázisában nyújthatnak segítséget.

A szókincsfejlesztés elengedhetetlen része az idegennyelv-oktatásnak, hiszen a szavak a nyelv építőkövei. A 6-7 éves korosztály életkori sajátosságaiból fakadóan szeret játszani, mozogni, tevékenykedni, és ilyen játékos, mozgásos tevékenységek közben tanul a legkönnyebben. Mindezek jellemzőek a drámajátékokra, így hatékonyan válhatnak a nyelvórák részévé. Konfuciusz szavaival zárom a tanulmányom:

*„Hallom – elfelejtem,
Látom – emlékszem,
Csinálok – megértem.”*

IRODALOM

- Bolton, G. 1994: *A tanítási dráma elmélete*. Budapest: Marczibányi Téri Művelődési Központ.
- Cole, M – Cole, S R. 1998: *Fejlődéslélektan*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Kaposi László 2008: Mi a dráma és mi nem az? Dráma és színház. In: Lipták Ildikó (szerk.): *Tanítási dráma. Drámapedagógia a hátrányos helyzetű tanulók integrált nevelésének szolgálatában. Segédlet tanfolyami hallgatók számára*. Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság. 3–8.
- Lányiné Engelmayer Ágnes 1964: A gyermekkor szakaszokra osztása. In: Kaposi László (szerk.) 1995: *Drámapedagógiai olvasókönyv Színházi füzetek/ VII.* Budapest: Magyar Drámapedagógiai Társaság Marczibányi Téri Művelődési Központ. 15–28.
- Pinczésné Palásthy Ildikó 2003: *Dráma, pedagógia, pszichológia*. Debrecen: Pedellus Tankönyvkiadó.
- Sárvári Tünde 2016: A drámapedagógia alkalmazási lehetőségei a korai idegen nyelvi fejlesztésben. *Gyermeknevelés* 4., 1. 124–139.
- Wilkins, David A. 1972: *Linguistics in Language Teaching*. Cambridge: MA: MIT Press.

The help of drama pedagogy in expanding vocabulary

I strongly believe that with the help of drama pedagogy we can make our lessons much more enjoyable and - what is more important – more efficient. Teaching of a foreign language in the first two years of elementary school is focused on the primary language skills: listening and speaking. Student don't read or write.

In these years the emphasis of language teaching is on expanding vocabulary. As a result of the characteristics of this age simple drama games can be used in many ways to develop student's vocabulary. I wanted to show three of the countless possibilities with some variations. The shown activities can be useful at the stage of the practice first of all.

A LearningApps használata Magyarországon – tankockázzon velünk!

LÁDINÉ SZABÓ TÜNDE JULIANNA

ladine.szabo.tunde@uni-eszterhazy.hu

*Eszterházy Károly Egyetem Gyakorló Általános,
Közép-, Alapfokú Művészeti Iskola és Pedagógiai Intézet, Eger*

Kulcsszavak: LearningApps, tankocka, Tankockakör, Tankockapocs, kockalapok.hu, internetes oktatási segédeszköz

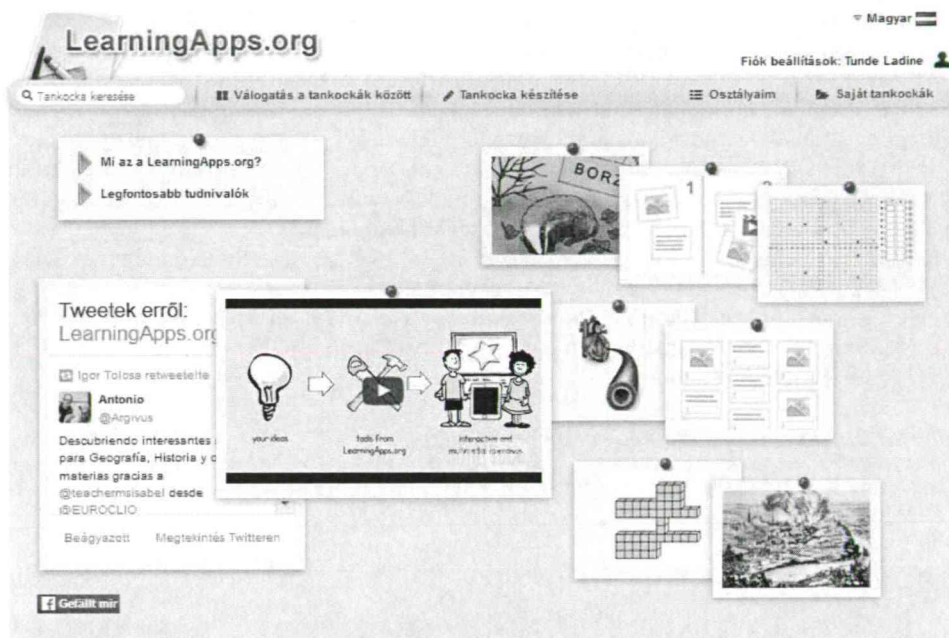
Cikkemben szeretném bemutatni a LearningAppset, amely egy webkettes alkalmazás. Az online platform segítségével interaktív és multimédiás oktatási segédanyagokat, úgynevezett tankockákat állíthatunk elő és változtathatunk meg egészen egyszerűen. A tankockák előállítás, megváltoztatása nem igényel különösebb technikai előképzettséget, használata egyszerű, könnyen megtanulható.

A LearningApps sokoldalú eszköz a tanításhoz és az önálló gyakorláshoz. Bármilyen mobil eszközön használható iskolában, otthon vagy akár útközben is. E cikkben keresztül szeretném bevezetni a kedves olvasót az alkalmazás használatának rejtelmeibe. Tankockázzon velem!

Interaktív oktatási segédeszköz – LearningApps (<https://learningapps.org/>)

A LearningApps.org a Berni Pedagógiai Főiskola, a Mainzi Egyetem és a Zittau/Görlitzi Főiskola közös kutatási és fejlesztési projektjeként jött létre, amely nem más, mint egy **interaktív oktatási segédanyagok létrehozására készített webes** felület (1. ábra).

A LearningApps nagy előnyének tekinthetjük, hogy a fiók létrehozása és használata ingyenes, továbbá, hogy a felület reklámmentes. A fejlesztők mindezt továbbra is garantálják. A weboldalt több nyelvre lefordították és folyamatosan fejlesztik.

1. ábra A LearningApps főoldala bejelentkezéssel

Az oldalon való regisztráció után sablonokat használva viszonylag egyszerűen lehet applikációkat (mi tankockáknak neveztek el őket) létrehozni, azokat megosztani (2. ábra).

2. ábra A tankocka előnézeti képe és részletes nézete

Tankockakör tevékenységei, elért eredmények

Tanári gyakorlatunk során tapasztaltuk, hogy a diákok előszeretettel használják a számítógépet, és szívesebben játszanak, mint tanulnak. A LearningApps segítségével érdekessé, játékosá tehetjük a tanítási-tanulási folyamatot.

2015 tavaszán az ország hat különböző pontján tevékenykedő mesteraspiráns azért fogott össze, hogy e hasznos alkalmazás magyar nyelven is elérhető legyen. Szamper

Aranka, Novák Károly mellett Vizes Marianna, Balog-Szikora Ildikó, Dr. Radványiné Varga Andrea és jómagam megalapítottuk a Tankockakört.

A LearningApps magyarra fordítása, hazai terjesztése, minőségbiztosítása a Tankockakör összehangolt munkájának köszönhető, tagjainak mesterpedagógusi tevékenységéhez kapcsolódik. A Tankockakör alapító tagjai mellé időközben gyakorló pedagógusok is csatlakoztak: Tóth Lászlóné Katika, Gögh Ágnes dr., Mayer Eszter, Bosányi Éva és Fodor Hilda. A közös munkában fontos szerepet töltenek be a TankocKApocs Facebookos oldalon, illetve a tudásmegosztás területén tevékenykedő kollégák is.

Kiváló csapatmunka alakult ki igen rövid idő alatt. Az innovatív pedagógusok lelkes csapata sokat tett azért, hogy a magyarországi gyakorlatban egyre szélesebb körben elterjedjen a LearningApps. Fontos célunk a pedagógusok módszertani eszköztárának bővítése. Folyamatos törekvésünk, hogy a LearningAppset minél többen megismerjék és egyre szélesebb körben használják.

A magyar társoldal a kockalapok.hu (www.kockalapok.hu)

2016 elejétől létrehozott társoldalunk, a kockalapok.hu segíti a pedagógusok munkáját (3. ábra).

3. ábra LearningApps magyar társoldala a kockalapok.hu

Itt tankockamintákat, jó gyakorlatokat mutatunk be. A weboldalon igyekszünk segítséget, ötleteket adni a Tankockát használó kollégák számára, továbbá gyűjtjük és megválaszoljuk a gyakran ismételt kérdéseket.

2016 novemberében létrehoztuk TankocKApocs elnevezésű Facebook-csoportunkat. A csoporthoz egyre többen csatlakoznak, taglétszámunk folyamatosan nő. A TankocKApocs tagjai lelkes innovatív pedagógusok, akik szívesen megosztják egymással a tapasztalataikat.

2016 februárjától folyik a Tankockák minőségi ellenőrzése. Naponta új tankockákat hoznak nyilvánosságra. A fejlesztők kérésére segítünk a tankockák értékelésében. Célunk, hogy a katalógusban minőségi tankockák szerepeljenek.

2016 októberében részt vettünk a *Színpadon a Tudomány 2016* elnevezésű fesztiválon. Műhelyfoglalkozás keretében természettudományos tankockáinkat mutattuk be nagy sikerrel. Munkánk elismeréséül a Tankockakör két tagja Szamper Aranka és Vizes Marianna képviselheti csapatunkat a 2017-ben megrendezésre kerülő Nemzetközi Fesztiválon.

Miért jó döntés a LearningApps?

- Változatos interaktív feladatokat tartalmaz – érdemes beépíteni a pedagógus gyakorlatába.
- Már magyar nyelven is elérhető.
- Könnyen kezelhető, egyszerűen megtanulható – technikai előképzettség nélkül is használható.
- Bárhonnan és bármikor elérhető – teljesen ingyenes.
- Önállóan is készíthetünk tankockákat, előtérbe kerül az önálló alkotás, önálló munka, produktum létrehozása.
- Sikerélményt nyújt, motivál, növeli a tanulói aktivitást.
- Nyilvánosan is megoszthatók a tankockák.
- Sok ötletet adnak, bővítési lehetőség adott.

Vélemények a tankockáról

„Nagyon jól tudom használni a tananyagok begyakoroltatásához. A gyerekek szívesen használják, játékként élük meg a tanulást. Mobiltelefonon, tableten, számítógépen egyaránt alkalmazható. Otthon is készülnek ilyen formában az órára, nem házi feladatként gondolnak rá. Összefoglaláshoz tankockamátrixot készítek, amivel nagyon jól előkészítem a témazáró dolgozatot! A pedagógus nyomon követheti a tanulók munkáját. Remek alkalmazás!” (Kovácsné Tóth Dorottya mesterpedagógus – Hatvani Kodály Zoltán Értékközvetítő és Képességfejlesztő Ált. Isk.)

„Eddig a számomra ismeretlen interaktív oldal mára már nagyon kedvelté vált, ugyanis egy tanításomhoz könnyedén, egyszerűen tudok a gyerekeknek színesebbél színesebb feladatokat készíteni, úgy, hogy ők nem is tudják, hogy mindeközben tanulnak.” (Borsós Lilla tanító szakos hallgató – Eszterházy Károly Egyetem, Eger)

„Első osztályos fiunk több tantárgyból is rendszeresen old meg feladatokat mind a tanítási órák keretében, mind pedig házi feladatként tankockák segítségével. Tapasztalattunk alapján fiunk szereti a színes feladatokat, élvezzi, hogy számítógépen dolgozhat egyedül, és örül az azonnali pozitív visszajelzésnek, amikor jól megold egy-egy feladatot.” (Dr. Patkósné Hatvani Anikó – szülő)

„A LearningApps további nem elhanyagolható előnye, hogy van egy roppant lelkes és felkészült gyakorló pedagógusokból álló hazai közössége: a Tankockakör” (Szamper Aranka – Tankockakör alapító tagja, mesterpedagógus – Hamvas Béla Gimnázium és Szakképző Iskola, Oroszlány)

Kinek és milyen formában ajánlott az oktatási segédeszköz használata?

A tankockák használatával színesebbé, élvezetesebbé varázsolhatják a pedagógusok a tanóráikat, hiszen több érzékszervi csatornát megmozgatva szöveget, képet, hangot, audio- vagy videofelvétel-részletet is megjeleníthetünk a tankockákon belül.

Önálló tanulásra, gyakorlásra, formatív értékelésre is kiválóan alkalmasak a Tankockák.

Lehetőség van a tankockák korcsoport szerinti szűrésére is. Az iskola-előkészítő szinttől a szak- és továbbképzésig segíti a tanulók munkáját. Használata egyszerű, könnyen el-sajátítható, a befektetett energia többszörösen megtérül.

A tankockázás legfontosabb ismeretei

A LearningApps használata

A felületet kétféleképpen használhatjuk.

1. Regisztráció nélkül – bejelentkezés nélkül

Ebben az esetben böngészhetünk a tankockák között, illetve lejátszhatjuk őket.

2. Regisztrációval – bejelentkezéssel

Saját tankockákat hozhatunk létre, tárolhatjuk, megoszthatjuk azokat. További lehetőségünk még az osztályok létrehozása, mellyel nyomon követhetjük tanulóink fejlődését.

Válogatás a tankockák között

Egy adott tankockára szintén kétféleképpen kereshetünk rá.

1. Keresőszó alapján

2. „Válogatás a tankockák között” opciót választva

Összesen 33 különböző érdeklődési területet, kategóriát kínál az oldal, egyes kategóriánál további alkategóriák is megjelennek (4. ábra).

The screenshot shows the LearningApps.org website interface. At the top, there is a language selector set to 'Magyar' and a user profile icon for 'Tünde Ladine'. Below the navigation bar, the 'Válogatás a tankockák között' (Filter by category) section is active. It displays a grid of categories under the heading 'Kategória'. The categories are organized into two columns. The first column includes: Angol, Biológia, Csillagászat, Ember és környezet, Filozófia, Fizika, Francia, Földrajz, Gazdaság, Informatika, Kémia, Kézművesség - Technika. The second column includes: Környezetismeret - Természetismeret, Latin, Magyar, Matematika, Minden kategória, Történelmi tudományok, Művészet, Német, Német mint idegen nyelv, Olasz, Orosz, Politika, Pszichológia, Spanyol, Sport - Testnevelés, Szakképzés, Tanítási eszközök, További nyelvek, Történelem, Váltás, Ének-zene. The page also shows navigation options like 'Tankockák keresése', 'Osztályaim', and 'Saját tankockák'.

4. ábra Válogatás a tankockák között

20 féle feladattípust tartalmaz a felület, ezek közül a felhasználók számára legkedveltebbek:

párkereső, csoportba rendezés, idővonal, egyszerű sorbarendezés, rövid válasz, kvíz, hiányos szöveg, keresztrejtvény, akasztófa, tankockamátrix, becslés (5. ábra).

5. ábra Legkedveltebb feladattípusok

Továbbá tartalmazza még a következő eszközöket: szavazás, chat, naptár, jegyzetfüzet, üzenőfal (6. ábra).

6. ábra Eszközök a felületen

Tankockák létrehozása

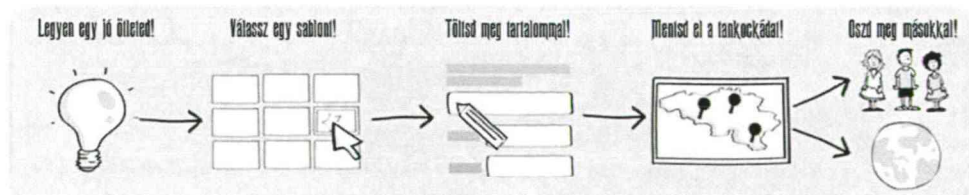
A tankockák létrehozása is kétféleképpen történhet:

1. Válogathatunk a kész (más felhasználó által készített és megosztott) tankockák között

Amennyiben elnyerte tetszésünket az adott tankocka, a „Hasonló tankocka készítése” gombra kattintva a saját elképzelésünknek megfelelően átalakíthatjuk azt. Ekkor megjelenik a tankockához tartozó belső űrlap, ennek kitöltését módosíthatjuk, majd a „Befejezés és előnézet” gombra kattintva megtekinthetjük az átalakított, tetszésünknek megfelelő tankockát. Ellenőrzés után a rendszer alkalmat ad újabb módosításra, illetve mentésre.

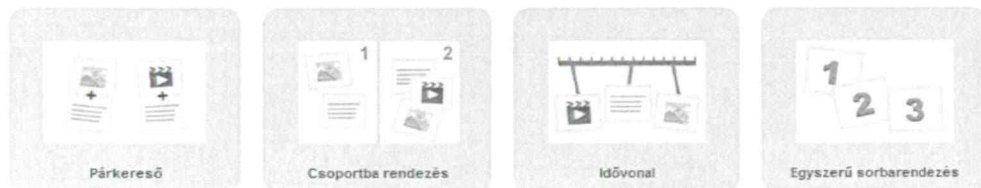
Tankocka készítése sablon alapján

A tankocka készítésének menete sablon alapján: Legyen egy jó ötleted! Válassz egy sablont! Töltsd meg tartalommal! Mentés el a tankockádat! Oszd meg másokkal! (7. ábra)!

7. ábra A tankocka készítésének menete sablon alapján

A különböző feladattípusokhoz itt teljesen üres űrlapok tartoznak. Ha ezek közül valamelyiket kiválasztjuk, akkor példák jelennek meg, melyek segítségével gyorsan és könnyen készíthetünk sablon alapján is tankockát (8. ábra).

8. ábra Kis ízelítő a sablonokból

Több óra vagy összefoglaló óra anyagából lehetőségünk van tankockamátrix létrehozására is. A tankockamátrix olyan alkalmazás, amikor egy tankockáról több, a tanár által összeválogatott tankocka indítható el.

Tankockák tárolása

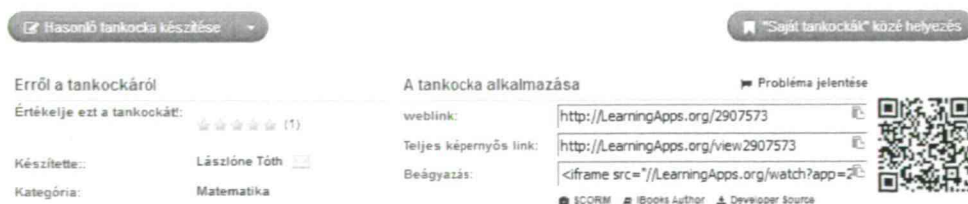
A számunkra fontos tankockákat a „Saját tankockák közé helyezés” gombra kattintva saját fiókunkba helyezi a rendszer. Az itt található tankockáinkat aztán tetszőleges elnevezésű és számú mappákba rakhatjuk. Minden tankocka egy kis előnézeti képpel jelenik meg. A képre kattintva megjelenik a részletes nézet: tankocka átdolgozása, előnézeti kép megváltoztatása, tankocka mappába áthelyezése, statisztika, tankocka törlése, letöltések száma.

Tankockák nyilvánosságra hozása

Amennyiben szeretnénk az elkészített tankockáinkat mások számára is elérhetővé tenni, éljünk a megosztás lehetőségével! Miután lementettük tankockánkat, a „nyilvános tankocka” gombra kattintva egy adatlap jelenik meg. Az adatlap tartalmazza a megosztani kívánt tankocka legfontosabb adatait (kategória, alkategória, hívószavak, korosztály, fontos megjegyzések, mint például forrásmegjelölés).

A tankockák alkalmazása – Weblink – Teljes képernyős link – Beágyazás

A tankocka alatti sávokban különböző adatok jelennek meg (9. ábra). Megtalálható itt a feladat webes és teljes képernyős linkje.

9. ábra A tankockák alkalmazása

Beágyazhatjuk tankockáinkat más weboldalakra is, illetve QR-kód segítségével mobilkészülékről is elérhetők. A „Probléma jelentése” gombra kattintva üzenetet is küldhetünk a tankocka készítője számára. Itt lehetőség van a tankocka értékelésére is, mely csillagok adásával történik.

A tanulók munkájának nyomon követése – Osztályaim funkció

The screenshot shows the 'Osztályaim' (My Classes) section of the LearningApps.org website. At the top, there is a search bar for 'Tankocka keresése' and navigation links for 'Válogatás a tankockák között', 'Tankocka készítése', 'Osztályaim', and 'Saját tankockák'. The main content area is titled 'Osztályaim' and lists three classes: '1.e', '3.a', and 'gyp'. Each class entry includes a 'Tanulói fiókok' (Student accounts) button with a count (19, 27, and 3 respectively), an 'Osztálymappa' (Class folder) button, a 'Statisztika' (Statistics) button, and a mail icon. Below the list is a button for 'Új osztály létrehozása' (Create new class).

10. ábra Osztályaim funkció

A feladatok gyakoroltatása céljából tanulói fiókokat – osztályt, illetve osztályokat hozhatunk létre (10. ábra). Ennek menete a következő: Osztályaim – Új osztály létrehozása – Osztály létrehozása – Tanulói fiókok – További tanulói fiókok létrehozása – Nevek importálása (szövegmezőbe másolás) – Mentés – Jelszólista nyomtatása.

A tanulói fiókkal nem jár annyi jogosultság, mint egy normál LearningApps - fiókkal. A tanulók például nem hozhatják nyilvánosságra saját tankockáikat és nem változtathatják meg a felhasználónevüket.

A létrehozott osztály tanulóival tankockákat oszthatok meg. A tanulóknak a tankockák megoldása mellett lehetőségük nyílik saját tankocka készítésére is. A diákok által elkészített tankocka a rendszeren belül megjelenik, erről az osztály készítője üzenetet kap. Ellenőrzés után a tökéletes tankockák megoszthatók. Az osztályom funkción belül levelezések, üzenetek váltására is lehetőségünk van.

Statisztika funkció – Osztályon belül

A „Statisztika” segítségével nyomon követhetjük diákjaink munkáját (11. ábra). A pipa és zöld szín jelzi a sikeres, a rózsaszín x jelzi a sikertelen megoldást. A helyes és helytelen megoldások mellett a megoldás időpontja és a feladatra felhasznált idő is megjelenik.

Osztályzattal történő értékelésre a LearningApps nem alkalmas, nem is ez a célja, hiszen itt minden egyes tankocka megoldásakor a tanuló azonnali visszajelzést kap arról, hogy helyesen oldotta-e meg a feladatot.

11. ábra Statistika funkció osztályon belül

Remélem, hogy kis ismertetőm után a kedves olvasó is kedvet kapott a tankockázáshoz. Keresse fel a LearningApps oldalát! Amennyiben a tankockák készítéséhez segítségre van szüksége, a kockalapok.hu-n sok hasznos információt talál. Kérdéseit felteheti, ötleteit megoszthatja a Tankockakör tagjaival a TankocKApocs elnevezésű Facebook-oldalon.

Jó tankockázást kíván a Tankockakör nevében: Ládiné Szabó Tünde Julianna – tanító, gyógyepedagógus, szakvezető, mesterpedagógus.

LearningApps in Hungary

Learningapps.org is a web 2.0 application to support learning and teaching. You can create interactive and multimedia teaching materials, teaching blocks that can be changed using an online platform in a simple way. LearningApps.org versatile tool for teaching and for independent practice at home or on the road.

Dolgozzunk a testtel és mindkét agyféltekével játékosan!¹

Alternatív sportágak bevezetése iskolánkban

CSÁSZÁRNÉ JOÓ GYÖNGYI

joogy58@gmail.com

*Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskola
Napközi Otthonos Óvoda, Szeged*

Kulcsszavak: *turuljáték, mediball, roliqui, irradiáció, sportjáték*

A 2012-es Kerettanterv lehetőséget biztosít új sportágak bevezetésére az általános és középiskolákban egyaránt. Az alternatíván szabadon választható szabadidő sportágak közül kettőt mutatok be: a szegedi **turuljátékot** és a kínai roulyqiu (ejtés: rolicsi), Magyarországon elfogadott nevén **mediballt**, melynek bevezetése megvalósult iskolánkban.

Turuljáték

Rövid történetéhez hozzátartozik, hogy mivel ismerjük a feltalálóját – Halácsy Antal játék-, torna- és vívómestert –, így bármennyire is szegedi a játék, ezért nem népi játékról van szó, hanem egy sportjátékról, mely a 113 év alatt versenysporttá fejlődött. Szabályait 1903-ban adták ki először, és ezzel hivatalosan is a harmadik bejegyzett labdajáték lett Magyarországon a tenisz és a labdarúgás után.

A második szabálykönyv 1958-ban jelent meg, dr. Thékes László jóvoltából. Az 1950-es és 1960-as években élte a játék virágkorát, akkoriban röptenisz néven. A Tisza-parton a fürdőzők kedvenc játéka volt, munkahelyi csapatok szerveződtek, baráti társaságok alakultak a Partfürdőn és Városi Bajnokságokat játszottak rendszeresen kopott teniszlabdáikkal és különleges faragású ütőkkel.

Az 1990-es évek eleje óta éli reneszánszát a játék, amely sehol máshol nem maradt fenn csak Szegeden, kiskertekben, a Szikin és a Gyermekek Kórház területén.

2004-ben jelent meg *A röptenisz avagy a turuljáték 100 éve Magyarországon* című könyvem, mely összefoglalja a játék történetét és a legújabb versenyszabályokat is.

A sportjáték eszközigénye minimális. Egy 2 méter magas háló felett játsszák egy keményfából esztergált ütővel, melynek nyele az idők folyamán megrövidült, az ütő felülete pedig koncentrikus körökkel mélyen barázdált lett. A pálya mérete 5x10 méter, felülete

¹ Elhangzott előadásként a Hagyományok és újítások a köznevelésben és a gyakorlati képzésben – Vezető pedagógusok és szakmódszertanosok országos módszertani konferenciáján, Szekszárd, 2016. október 14–15.

azonban változatos lehet, a döngölt ártéri iszaptól kezdve, a homokon és fűvön át, a betonig sok minden lehet szabadtéren és teremben egyaránt.

A turuljáték szabályai könnyen elsajátíthatóak, bár egyediek, mert itt az adogat, aki az előző labdamenetet elveszítette. Ebben különbözik minden más sportágtól, így egyedi taktikát igényel. A játsszákat 6 pontig játsszák, két pont különbséggel. A versenyjáték kategóriái nemcsak korosztály és nem szerintiek, hanem egyéni, páros és vegyes párosok színesítik a bajnokságokat.

Legnagyobb éves rendezvényünk városunk huszonkétszeres bajnokának, Dr. Harsányi Géza gyermekorvos emlékére kiírt versenyünk, melyet halála óta minden tavasszal megrendezünk évadnyitó bajnokságként Szegeden. (ld. www.turuljatek.hu) A város legjobbjai a senior kategória versenyzői. A senior játékosok előnye abból származik, hogy ők már fiatal korukban találkoztak a játékkal a Tisza-parton, így egészen más stílusban játsszák a játékot, mint a mai fiatalok bármilyen előképzettséggel rendelkezzenek is.

Maga a játék a röplabda, asztalitenisz és tollaslabda sportági elemeivel rokon, még is sajátos ütőfajtákat igénylő élvezetes játék, mely felnőtt korban is könnyen elsajátítható. Igazi családi játék, ezért látható manapság is sok kiskertben, főleg szabadtéren Szegeden.

Testnevelő tanárként fontosnak tartom, hogy hallgatóim és tanítványaim tömegesen megismerjék ezt a régi sportágot, mely reneszánszát éli napjainkban. 1998 óta a rekreáció-testnevelés szakos hallgatók tantárgyként tanulják. Iskolámban évente 200 fő ismeri meg ezt a sportjátékot, a teljes 7. évfolyam. Eszközök birtokában nemcsak sportnapokon, hanem az ÖKO témahét kapcsán az 5. évfolyamos tanulóink is megismerik. Szakvezetőként a testnevelés tanításának módszertani gyakorlata során 2003 óta nemcsak az MSc nappali, hanem a levelező szakos hallgatók is megismerik ezt a választható szabadidős sportágot, s reményeim szerint magukkal is viszik saját városukba és iskoláikba a játékot. (Kistelek, Kiskőrös, Szolnok, Nagykanizsa és Budapest iskolái, ahová már kerültek turulütők.)

A játékot nagyobb nyilvánosság előtt először 1994-ben a Nemzetközi Testnevelő Tanári Konferencián mutattuk be Budapesten, az akkori Testnevelési Egyetemen. Így jutott el a játék az olaszországi Torinoba, ahol az ottani egyetemen rendszeres edzéseken játsszák maguk a tanárok. 2006-ban a finnországi Vierumakiban is hódított az Európai Testnevelő Tanári Konferencián a szakemberek között. 2015 óta tavasztól őszig az USA-ban New York (Coney Island) strandján is játsszák minden vasárnap délután a játékot. Nemzetközi szakmai kapcsolataim révén a következő országokba jutott még tudomásom szerint turulütő: Kanada, Svédország, Finnország, Belgium, Hollandia, Dánia, Horvátország.

A játék módszertanát tekintve alsó tagozaton játékosan és alacsonyabb háló felett szivacsabdával és könnyebb, gyerekeknek szánt ütővel érdemes elkezdni. 10 -11 éves kortól lehet teniszlabdára váltani, és a fajsúlyát tekintve nehezebb ütőkkel edzeni. Egy turuljátékos hamar elsajátítja az ütéseket, nyeséseket, csavarintásokat. Kevés labdaérezéssel is élvezetes játékot indukál, sőt életre szóló sikerélményt adhat.

Mediball

Magát a sportágot 1991-ben szabadalmaztatták Kínában. A Tai Chi finom mozdulatait megtartva azonban modern elemekkel ötvözve épül fel mozgásanyaga. Ez a labdajáték nem más, mint a harmónia megjelenítése az esztétikus mozgásban, mely mindhárom dimenzióban, többnyire kellemes zenére történik. Kezdő szinten egy speciális ütővel és egy labdával a formagyakorlatokban sajátítja el a technikát az egyén. A gyakorlás, de a ver-

senysport során is körkörös mozdulatokkal elkapások történnek és az ív megtartása mellett visszalendítések tarkítják a játékot háló felett, adott területen a haladóbb szinten.

Az ütő kerete készülhet karbonból, alumíniumból vagy műanyagból. Az ütő könnyű és viszonylag rövid nyelű, melynek keretébe háló helyett egy lyukakkal ellátott szilikongél került. Az ütő feje kör alakú, átmérője: 26 cm, hossza 55 cm. Tehát jóval rövidebb a tollaslabdaütőnél. A labda teniszlabda nagyságú, átmérője 5,5 cm, súlya 55 gramm, többnyire tengeri homokkal és levegővel feltöltött tömör labda, melyet a játék szabályainak megfelelően az ütőn kell tartani az ívelt mozgás közben a formagyakorlatok során. A gyakorlatok végezhetőek jobb vagy balkézrel, mindkét kézzel a labdát végig az ütőn tartva. Igen nagy figyelmet és kitartó koncentrációt igényel, ugyanakkor a monoton mozgásokat kiválóan oldja. A mediball módszertanára jellemző, hogy egyénileg, párban, és kis vagy nagy létszámú csoportban egyaránt élvezetes szórakozást nyújt.

Érdeklődés szerint választhatók az előre koreografált „kötött” formagyakorlatok vagy a nagyobb szabadságot nyújtó kreatív „szabad” gyakorlatok köre bizonyos technikai tudással. A versenysportban pedig korosztályok és nemek szerinti bontásban egyéni, páros és vegyes páros kategóriákban indulhatnak országos bajnokságon a mediballjátékosok.

A mediball tehát egy különleges élményeket nyújtó, modern sport. Olyan mozgásművészeti forma, melynek jellemzője, hogy kellemes körülmények között, teremben vagy a természetben az emberi intelligenciának, a mozgás kreativitásának megjelenítése történik egyéni és csapat szinten egyaránt.

A mozgás tanulása során különféle egyedi módszerekkel a résztvevők maguk érik el a flow állapotot, mely az önkifejezés magasabb szintje. A mozgástanulás gyakorlása során az idegpályák bejáratódnak, az agy irradiációs képessége hat mindkét agyféltekére, hiszen a másik kézzel is megtanulja a sportoló a formagyakorlatokat. Variációk: egy ütő egy labda, két ütő egy labda, két ütő két labda alap és haladó szinten történő mozgatása a formagyakorlatok vagy a kreatív mozgás során.

A gyakorlás során új magatartásformák alakulnak ki a tanulóknál, mely a viselkedésükben is megnyilvánul. (pl. az eddig szorongó egyén a zene hatására oldódik, majd ahogy ügyesedik, sikerélményt kap, lelkiileg megerősödik.) A kreatív mozgás elsajátítása lehetőséget nyújt az egyén saját képességeinek figyelembe vételével a kreatív mozgás fejlődésére. Amikor a mediballversenyző eredményessé válik, az elvégzett munka a személyiségében is változásokat hoz, mely az élet egyéb területein is megnyilvánul majd (pl. új szokásokat alakít ki magának, a régiakat felülvizsgálja, szükség szerint átalakítja).

A formagyakorlatok szintjéről ellépve a játéknak létezik versenyszintje is, melyet egy 170 cm magas háló fölött játszanak egyéni és páros játékban egy kb. tollaslabdapálya nagyságú területen. A játék rendszeres gyakorlásával sok pszichés hozadék is járul nem csak a sportoló számára (pl. új versenyzési kultúra születik, új szurkolói magatartás alakul ki, a sportélmények új típusú megélése történik.) A mozdulatok könnyedek, lágyak, nincs benne agresszió. Jellemző az örömezzet, a támogató együttműködés, egyfajta katarzisz közös megélése a közösen végzett formagyakorlatok alatt is.

A mediball alkalmas arra, hogy a sportági technikák segítségével felismerjük a természeti törvényeket (pl. a centrifugális és centripetális erők hatását és kölcsönhatását, magát a gravitációt kihasználva). A teret és saját testünket tengelyekkel, irányokkal és a labdára ható gravitációval jellemezhetjük. Az összefüggéseket megérezzük és megéreztetve saját testi megtapasztalásából tanul legtöbbet az egyén, és gyakorolja be a tökéletes testi pozíciót mindkét kézzel egyaránt. Amikor a játékos egymás után rajzolja a köríveket a le-

vegőbe a lágy Tai Chi mozdulatokkal, mintha erő nélkül harcolna az erővel. A labda a fizikai erők hatására az ütő felületén marad, ehhez kell a játékos ügyessége.

A helyes pozíció meghatározó az életfolyamatok és az egészség szempontjából is. A pontos mozgások térben és időben is rendezettek, a testrészek egymáshoz képest szabályozottan és meghatározott pillanatban mozdulnak el a begyakorolt forma szerint. A figyelem és annak folyamatos fenntartása, kiterjesztése sok pszichés hozammal jár.

Mentortanárként fontosnak tartom az új lehetőségek bemutatását és fokozatos bevezetését is, így került be tanmenetünkbe a mediball, mely Kínából indult hódító útjára, ahol 10 év alatt nemzeti sporttá vált. A játék alkalmas mindkét agyfélteke fejlesztésére, a motorikus mozgás szinkronitására, egyben a stressz oldására is. A zenére végzett harmonikus mozgásnak sok előnye van, és nemcsak a szépérzékét fejleszti, hanem egyúttal a kreativitást is.

Mediball jelentősége az oktatásban

A mindennapos testnevelés kapcsán lehetőségünk van bevezetni a tanmenetbe:

- különböző korosztályok számára ajánlható (10–18 éves korig)
- az alapképzést követően a pedagógusok nagy biztonsággal tudják alkalmazni
- teremben és szabadban is gyakorolható
- biztonságos sportjáték (sérülés- és balesetveszély minimális)
- egyidejűleg több készség fejlesztésére alkalmas (sokoldalúan használható)
- önkifejezésre és kreativitásra nevel a mozgás által (önmotivációt ad)
- az alapok elsajátítása után a gyerekek szívesen játsszák (motiváltság növekszik)
- a feladatokban való önkéntes részvétel könnyen elérhető (belső hajtóerő alakul ki)
- a túlsúlyos/kevésbé ügyes gyerekek számára is élvezetes (sikerélményt nyújt)
- a könnyített testnevelésben résztvevők számára is ideális

Milyen képességeket érint?

- kiváló mozgáskoordináció fejlesztő, összekapcsolja a két agyféltekét,
- alkalmas a figyelem és a koncentráció edzésére, fejleszti a képzelőerőt
- fejleszti az egyensúlyérzéklet, javul a térérzékelés, mely csökkenti a balesetek kockázatát
- azonnali visszacsatolás, ha a labda leesik az ütőről
- sikerélményt ad, mely tartós belső motivációt eredményez
- fejleszti a szépérzéklet és esztétikai élményt nyújt az egyén és környezete számára
- javítja a kommunikációt és az együttműködést a csapattársak között
- önismeretre tanít, fejleszti az én- és a testtudatosságot
- a fizikális, mentális és érzelmi intelligencia szinkronitása jön létre a gyakorlóban
- javítja az érzékszervek és a mozgásszervrendszerek kapcsolatát

A kötelezően végzett gyakorlatok eredménye a figyelem és a testtudatosság fejlődése, mely támogatja a testtartáshoz kapcsolódó problémák felismerését és korrigálását. Maga a javulás sok esetben a gyakorlás „mellékhatása”, amely tudatos alkalmazással tovább fejleszthető.

Szabadidősport, tömegsport – úgy fejleszt, hogy közben szórakoztat!

- kiválóan alkalmas a szabadidő hasznos eltöltésére, szabadban és zárttérben egyaránt használható
- finoman átmozgatja az egész testet, alkalmas prevenció és rehabilitációs célokra is
- biztonságos, és mentes a durva és agresszív megnyilvánulásoktól
- alkalmas a flow állapot megélésére
- nyugodt, kiegyensúlyozott belső állapotot eredményez, kiváló a stresszoldó hatása

Versenysport, mint kiegészítő sport

- önálló versenyrendszerrel működik, kategória és korosztályos bontásban
- három generáció számára biztosít edzés- és versenyzési lehetőséget
- javítja a generációk együttműködését és tapasztalatcseréjét
- támogatja a családban végzett közös sporttevékenységet és javítja a kommunikációt
- kiegészítő sportágként alkalmas bemelegítésre, illetve levezetésre (pl. karate)
- célzottan részképességeket fejleszt
- kifejezetten jól alkalmazható mentális készségek fejlesztésére
- kiváló jellemformáló és szokásalakító hatása van
- a versenyzői és szurkolói intelligenciát is fejleszti

Stresszoldás, meditáció

- a helyesen végzett mozgás tökéletes ellazultságot eredményez
- a szabályos, lágy ívek és a centrifugális erő nyújtó hatása, a légzés szabályossága, a felesleges erőfeszítéstől mentes cselekvés mind a rendezettség és kiegyensúlyozottság felé viszi a gyakorlót
- a flow állapot összes ismérve rövid időn belül átélhető és tapasztalható
- minden gyakorlati módszer természetes és az emberi intelligenciát célozza meg, ezért is biztosít gyors és örömteli fejlődést
- a meditáció új keletű az iskolai oktatásban, sokszor nehézséget okoz a pedagógusok számára is. A mediball kiváló lehetőséget teremt, mert keleti ideológiától mentesen képes a témát mélységében feldolgozni, módszerében gyors és eredményes.
- különleges élmény a mediball gyakorlása során, hogy mind a gyakorló, mind a néző ellazult állapotba kerül

A mediball és a turuljáték is alkalmas a sokoldalú képességfejlesztésre, segíti a koncentrációt, valódi haszna pedig más órákon is megmutatkozik például a finommotorikában és a gyerekek hangulatában. Ezek az új sportágak oldják a monotonitást, megfelelő önuralmat igényelnek, fejlesztik az egyensúlyérzéklet és mozdulatgyorsaságot, harmóniát teremtve azon az órán, ahol a zene végig jelen van. A sportágak hozadéka az esztétikum mellett, hogy bizonyosan pozitívan hat a gyermekek személyiségfejlődésre.

A mediball kortól és nemtől függetlenül gyakorolható egészen kicsiktől a szépkorúakig. A gyakorlás maga kifejezetten stresszoldó hatású, ezért nemcsak fizikális szinten javul a mozgáskoordináció, hanem mentális és érzelmi szinten is változások állnak be. Ilyenkor tapasztalható meg saját hatékonyságunk növelése, mely a két agyfélteke

együtműködéséből származik. A rögzült mozgásformák során kevesebb az energiafelhasználás, ugyanakkor az eredményesség nagyságrendekkel javul. Az idő elteltével az egyéni képességek folyamatosan javulnak, fejlődnek a testfelépítésétől függetlenül is. A motiváció sokáig fennmarad, a sikerélmény hosszú távú azok számára is, akik más sportágakban esetleg nem olyan sikeresek. Így ez a sportág bármely korban elkezdhető! Ezért is került be ez a kevésbé ismert sportág a mesterprogramomba és ezáltal az iskolánk sportéletébe.

IRODALOM

- Halácsy Antal 1903: *A „turul” – labdajáték és szabályai*. Székelyudvarhely: Haáz Rezső Múzeum Tudományos Könyvtár.
- Joó Gyöngyi 2004: *A röptenisz története avagy a turuljáték 100 éve Magyarországon*. Szeged: Bába és Tsa. Kiadó.
- Thékes László 1958: *A röptenisz*. Szeged.
- Turuljáték honlapja [<http://turuljatek.hu> - 2017.05.25.]
- Mediball magyar honlapja [<http://www.mediball.hu> - 2017.05.25.]

Let's work with our body and both hemispheres playfully! Introducing alternative sports to our schools

We've introduced new sports to our schools, leisure sports which train and develop both hemispheres of our brains through their technical elements.

These are the turul game from Szeged and the Chinese mediball. During practicing of both these sports new behavioral forms can be developed, which has an effect on our own behavior as well. A previously anxious person can relax with the help of music, and as they progress they have a sense of achievement, they feel spiritually strengthened. Learning these creative movements gives an opportunity for the individual to develop their own abilities. Both sports are also competitive sports where singles and doubles compete on a given court, over a net for points. Thus, it is also suitable for the formation of a competitive spirit.

A levéltár-pedagógia szerepe a történelmi gondolkodás fejlesztésében

MÉSZÁROS ÁDÁM

meszaros.adam@mnl.gov.hu

Magyar Nemzeti Levéltár Heves Megyei Levéltára, Eger

Kulcsszavak: levéltár, kulcskompetenciák, történelemtanítás, motiváció, pedagóguskompetenciák

Összefoglaló

A levéltár-pedagógia kiváló segítője lehet a történelemtanításnak. A tanmenetbe könnyű beilleszteni egy-egy foglalkozást, viszont a motivációs hatása jóval nagyobb egy ilyen levéltári tanórának, mint egy hagyományos történelemórának. Mind a pedagógusok, mind pedig a diákok szempontjából remek kompetenciafejlesztési lehetőséget adnak ezek a változatos foglalkozások. Ez a közgyűjteményi szolgáltatás egyfelől rugalmas, másfelől ingyenes, így a tanárok számára remek alkalom a módszertani eszköztár bővítésére és az intézmények közötti kapcsolat erősítésére. A tanulmányban szereplő példák csak felviláncsítják a lehetőségeket, nem törekednek, nem törekedhetnek a teljességre. A modern tanítási folyamatban nagyon fontos, hogy a tanulás élmény legyen, s erre egy kiváló eszköz a levéltár-pedagógiai óra szervezése.

Tantervi előírások

A történelemtanítás egy olyan komplex folyamat, amelynek sokféle tevékenység végzésén át kell megvalósulnia és rendkívül fontos, hogy a diákok kompetenciáit sokszínű módon fejlesszük a tanítás során. Természetesen a rendelkezésre álló időkeret igen szűkös, ezért rendkívül tudatos tervezést időbeosztást kíván a tanártól. Éppen ez lehet az oka annak, hogy sajnálatosan nagyon ritkán kerül sor a különféle közgyűjtemények látogatására, levéltár-pedagógiai órák megtartására. A Nemzeti alaptanterv igen szűkszavúan szól a közgyűjteményekről, viszont – ha csak jelzésértékkel is – egyértelműen utal például a levéltárak szerepére, amikor így szól az ember és társadalom műveltségterület alapeveiről, céljairól: „Fontos szempont a szűkebb és tágabb környezet történelmi, kulturális, vallási értékeinek átadása, valamint az, hogy a diákok megismerjék a történelmi múltat feldolgozók (történész, régész, nyelvész) munkájának alapelemeit. Ezt a törekvést támogatja a múzeumok és más közgyűjtemények (pl. levéltárak) látogatása, rendeltetésének, szerepének ismerete.” (Magyar Közlöny 2012: 10707) A jogszabály tehát egyértelműen kimondja, hogy a levéltárak megismerése fontos cél, elsősorban 5–8. évfolyamon. Ugyanez a jogszabály egy későbbi szakaszban azt is kimondja, hogy a 9–12. évfolyamon a történelem-

tanításnak forrásközpontúnak kell lennie, sőt, a források általános jellemzőinek megismertetését is előírja (Magyar Közlöny 2012: 10708).

Lehetőségek, feltételek

Sajnos igen kevés pedagógus ismeri a levéltárak által nyújtott szolgáltatásokat, az ezekben rejlő pedagógiai lehetőségeket, az élményszerű tanítás és kompetenciafejlesztés által elérhető eredményeket. A levéltárak ingyenesen nyújtják a levéltár-pedagógiai szolgáltatásokat. A lehetőségek sokszínűek és rugalmasan igazíthatók az igényekhez. A területileg illetékes közgyűjteménnyel egyeztetve a pedagógus igényeihez igazítható a foglalkozás témája és időkerete is. Olyan valóban egyedi, az életkorhoz, az adott osztályhoz vagy csoporthoz illeszkedő levéltári óra tartható ezáltal, amely képes egy valódi élményt nyújtani, így nem egyszerű tanulásról lehet szó, hanem érzelmi kötődés kialakításáról is, ezzel pedig a felidézés hatékonysága jelentős mértékben javul. A témák rugalmas módosíthatóságának köszönhetően a levéltári foglalkozás könnyen beépíthető a tanmenetbe, akár egy témakör bevezető óráját is helyettesítheti. A levéltár-pedagógiai foglalkozások ugyanakkor a pedagógusoknak is remek lehetőséget kínálnak: egyfelől ők is megismerhetnek új forrásokat, másfelől pedig saját pedagóguskompetenciáikat is fejleszthetik. A 3. kompetencia egyik indikátora például az, hogy a tanulóknak a pedagógus igyekszik kialakítani az önálló kutatás és ismeretszerzés igényét. Aligha lehet kétséges, hogy egy jól sikerült levéltári foglalkozás képes motiválni a tanulókat, és akár későbbi, önálló kutatások alapját is nyújthatja. Ráadásul a diákok ezáltal megismerik, és otthonos közegnek tekintik a levéltárat, amelyhez számos jó emlék köti őket. Ugyancsak fontos lehet a levéltári órák szervezése a 8. pedagóguskompetencia fejlesztésében is, hiszen ennél a kompetenciánál az az egyik szempont, hogy a pedagógusnak élő szakmai kapcsolatrendszere legyen intézményen kívül is. Természetes, hogy az iskola, a szaktanár és a levéltár között jó szakmai kapcsolat épül ki, ha a tanár rendszeresen igényel és szervez levéltári foglalkozásokat. Ennek köszönhetően hosszabb távon többféle együttműködés is kialakulhat a közgyűjtemény és az oktatási intézmény között.

A következőkben néhány témát és módszertani lehetőséget mutatunk be, amelyek kiválóan illeszkednek a tantervi követelményekhez, de az általános kompetenciafejlesztés céljait is szolgálják. Korosztálytól függően a foglalkozások lehetnek játékosak, illetve komolyabbak egyaránt. Emellett számos levéltár rendelkezik okostáblával, szavazórendszerral és egyéb infokommunikációs eszközökkel, így akár egy interaktív óra is megszervezhető.

Néhány konkrét témajavaslat

A pedagógiai céltól függően többféle levéltári foglalkozás is elképzelhető. Természetesen nem lehet minden lehetséges témát felsorolni, s a helyi adottságok nagyban meghatározzák a konkrétan megvalósítható foglalkozásokat, de kedvcsinálóként néhány lehetőség mindenképpen felvethető.

Elsőként az általános levéltári ismereteket bemutató órát érdemes megemlíteni. A foglalkozás során a diákok megismerhetik a levéltár funkcióját, az általa kezelt iratanyagot, a levéltárosok munkáját, az esetleges kutatási lehetőségeket, a levéltárak hasznát a mindennapi életben. Ez egy olyan foglalkozás, amely a tanév bármelyik szakaszába beilleszthető érdeklődéstől és időbeosztástól függően. Az ilyen óra előnye az, hogy átfogó képet ad a diákok számára a levéltár feladatairól, illetve felvillantja a kutatási lehetőségeket.

Fontos megjegyezni, hogy a diákok a mindennapi életben is jól használható tudást kapnak, hiszen számos olyan szolgáltatásról is értesülhetnek, amelyek felnőttkorban is segítségükre lehetnek. A teljesség igénye nélkül ilyen például az építésüggyel kapcsolatos adatszolgáltatás, de a tanulói idő igazolása, a munkaviszony igazolása és egyéb esetek. Ilyen módon fejlődhet a tanulók személyközi és állampolgári kompetenciája is, tehát nem csak a szorosan a történelem tantárgyhoz használható tudást kapnak.

Kifejezetten hasznosak lehetnek a forrásismereti jellegű foglalkozások is. Ezek során a diákok megismerhetik a levéltárban az egyes forrástípusokat, iránymutatást kaphatnak ezek feldolgozásához, jártassá válhatnak a forráskritika alapjaiban. Egy ilyen levéltári óra jóval hatékonyabb lehet egy osztálytermi keretek között tartott óránál, hiszen itt a diákok – levéltáros és pedagógus felügyeletével – kézbe is vehetik az eredeti forrásokat, így olyan élményeket szereznek, amelyek jóval könnyebben felidézhetővé és használhatóvá teszik a megtanultakat.

A levéltári órák a középkori magyar történelem tanításánál is színesíthetik a tanár eszköztárát. A Mohács előtti időszak tanításánál például okleveleket, címeres leveleket mutathatunk be a diákoknak, így megismertetve őket a korabeli íráshordozókkal éppúgy, mint a korabeli írástípusokkal. Valódi élmény lehet, ha a diákok közelről láthatják ezeket a kincseket, s olyan oklevelekről szerzik ezeket az ismereteket, amelyek közvetlenül a lakóhelyükhöz kötődnek.

Közismert, hogy a középkori, sőt a koraújkori Európában is nagyon erőteljes volt a boszorkányhit és számos boszorkányper volt országszerte. Ezek jelentős részének az iratanyaga részben vagy egészben fennmaradt a levéltárakban. Ha az adott megyei levéltárban van ilyen irat, kifejezetten érdekes foglalkozást lehet ezekből tartani. Bár maga az iratanyag természetesen latin, a történetet lehet ismertetni a diákokkal és akár az iratokat is megtekinthetik. A szaktanár előkészítő órája után, már a vonatkozó törvények ismeretében a diákok kifejezetten élvezhetnek egy ilyen órát. Akár lehetőség adódhat arra is, hogy a témát a drámapedagógia módszereivel dolgozzák fel, eljátszva egy korabeli boszorkányper is. Így nemcsak hasznos ismeretekkel, de komoly élményekkel is gazdagodnak a diákok, s akár a kommunikációs, anyanyelvi kompetenciáik is jelentősen fejlődhetnek.

A török hódoltság is az ország nagyon nagy részét érintette, így ez a korszak is bemutatható levéltári források segítségével. Bemutathatunk például végvári dokumentumokat, adójegyzékeket és akár rendészeti iratokat is. Ezek felekezeti villongásokról, templomi adományokról is szólhatnak, így könnyen rekonstruálható a hódoltságban élők mindennapi élete.

A Magyar Nemzeti Levéltár országos projektje éppen a reformáció 500 éves évfordulójához kapcsolódik, ennek során több éves munkával feltárták a reformáció dokumentumait. Természetesen ez kifejezetten hasznos levéltár-pedagógiai szempontból is. A valási megújulás témája rendkívül fontos része a tananyagoknak, és a tanulók számára sokkal izgalmasabbá tehető egy ilyen téma, ha megtapasztalják, hogy szűkebb pátriájukban mivel is járt ez a nagyon fontos történelmi folyamat.

Ugyancsak fontos lehet, ha lokális kontextusba helyezzük például az 1848/49-es forradalom és szabadságharc eseményeit. Számptalan dokumentum áll rendelkezésre ahhoz, hogy helyi szinten is bemutathatóvá váljon a magyar történelem e fontos időszaka.

A világtörténelem egyik megrázó eseménye az első világháború. Levéltáraink számos emléket őriznek ebből az időszakból is. Például települési képviselőtestületek jegyzőkönyveit, amelyek számos utalást tartalmazhatnak a háborús hétköznapokra vonatkozó

an. Fennmaradtak emellett hadigondozotti iratok, esetleg emlékművek állítására vonatkozó dokumentumok, tehát sok esetben rekonstruálható az, hogyan élték meg a világegést a helyiek.

Olyan témák is elképzelhetők, amely a tantárgyak közötti integráció erősítésére is alkalmasak. A régi térképek gyűjteménye például érdekes földrajzi vonatkozásokat is tartalmazhatnak csakúgy, mint a különféle folyamszabályozások iratai. Ugyanígy akár művészettörténeti szempontból is érdekes lehet a lakóhely fontos, sokszor történelmi jelentőségű épületeinek építésére vonatkozó iratanyag.

Végül, de nem utolsó sorban feltétlenül szólni kell a levéltárak egyik legnépszerűbb kutatási témájáról, a családtörténeti kutatásról. Egy-egy levéltári foglalkozás keretében a diákok megismerhetik a családtörténeti kutatás forrásait és módszertani alapjait, illetve az ehhez kapcsolódó online adatbázisokat.

Módszertani ötletek

A levéltári óra természetesen nem állhat önmagában, mindenképpen fontos, hogy a választott témát a pedagógus megfelelően előkészítse, illetve a megszerzett ismereteket, tapasztalatokat a foglalkozás után összegezze. A konkrét levéltári foglalkozás a téma, az életkor és a létszám függvényében lehet előadás, ahol az ismeretek frontális átadása történik, de lehet akár csoportos munkaformában megvalósuló óra is, sőt néhány esetben drámapedagógiai eszközök is felhasználhatók. A levéltár lehetőségei, helyi adottságai alapján megvalósulhat hagyományos formában, illetve IKT-eszközökkel támogatva.

Célszerű a foglalkozásokat egy, az előzetes ismereteket feltáró totóval kezdeni, amelyet akár digitális szavazórendszer segítségével is ki lehet tölteni, ha a feltételek adottak. A foglalkozás végére lehetséges például plakát készíttetése, amennyiben az óra csoportos munkaformában valósult meg.

A lehetőségekhez mérten egy ilyen program zárása akár úgy is történhet, hogy a diákok mobiltelefonjaik segítségével kitöltenek egy online feladatlapot, amellyel ellenőrizhető, hogy milyen ismeretekkel gazdagodtak a levéltár-pedagógiai óra során. Ezt a tesztet akár a pedagógus, akár a levéltári szakember is elkészítheti az előzetesen megbeszélt tartalmi elemek alapján.

Összegzés

A levéltárak által biztosított levéltár-pedagógiai foglalkozások mind témák, mind módszertani megoldások tekintetében rendkívül sokszínűek lehetnek, s kiválóan adaptálhatóak az adott iskola, pedagógus és csoport igényeihez. Az itt szerepeltetett néhány téma és módszertani megoldás bemutatása természetesen nem lehet teljes, de talán ötleteket ad a pedagógusoknak ahhoz, hogy az eddigieknél bátrabban, s gyakrabban használják a levéltárak nyújtotta lehetőségeket.

IRODALOM

- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a NAT kiadásáról. *Magyar Közlöny* 2012, 66. 10653–10847.
Apáti Anna Zita (szerk.) 2015: *Barangolás a Magyar Nemzeti Levéltár intézményeiben*.
[http://mnl.gov.hu/mnl/keml/hirek/leveltari_barangolo - 2017. 04. 30.]

The Archival pedagogy in history teaching

Archival pedagogy can be an excellent additional method in history teaching. One particular activity can easily be integrated into the syllabus however, archival lessons have higher motivational effect than traditional history lessons. As far as teachers and students are concerned, these varied activities enable them to improve competences. On the one hand, these public collection services are flexible and on the other hand, they are completely free: teachers can use them to expand their methodological tools and also to strengthen institutional relationships. The examples in the study show only a brief perspective and they don't illustrate a complete contribution. During a modern teaching process, it is crucial that learning should be a positive experience and archival pedagogy is an effective method in this process

Detektívek a könyvtárban

Hamupipőke, Hófehérke és a hét törpe kicsit másként

SIMON KRISZTINA

sikriszti@gmail.com

József Attila Nyelvoktató Nemzetiségi Általános Iskola

Kulcsszavak: *Design-könyvek, papírszínház, iskolai könyvtár, anyanyelvi kommunikáció, kulturális kompetencia*

Bevezetés

Tanulmányomban egy olyan foglalkozás tervezetét mutatom be, ahol iskolai könyvtári keretek között két sajátos dokumentumtípus, a Design-könyvek és a papírszínház felhasználásával kerül sor elsősorban az anyanyelvi kommunikáció és a kulturális kompetencia fejlesztésére élményszerű tapasztalatok nyújtásán keresztül.

A Design-könyvek

Magyarországon 2006-ban indult a Design-könyvek sorozat, és olyan ismert meséket mutat be, mint például a Hófehérke és a hét törpe, szöveg nélkül, képek formájában. A könyvek különlegessége, hogy minden egyes mesét öt illusztrátor dolgoz fel, így a gyerekek egy történeten keresztül találkozhatnak a különböző vizuális látásmódokkal. A képek felidézik a mese legfontosabb elemeit, így segítik, irányítják a mesélőt, akinek ezáltal lehetősége nyílik arra, hogy minden alkalommal igazodjon a hallgató gyerekek életkorához és érdeklődéséhez.

A Hófehérke és a hét törpe történetén generációk nőttek fel. Most a friss látásmódú illusztrációk a mai fiatalok számára új megközelítésben mutatják be a gonosz mostoha és a szépséges árva lány történetét. Árvai Borbála nemezből készítette el a Hófehérke mese szereplőit, majd lefotózta őket. Kárpáti Tibor keresztszemes hímzéssel ábrázolta a történetet. Mellékelte a hímzés leszámolható mintáját is, ha valaki kedvet kapna saját kezűleg készíteni egy változatot. Kasza Julianna számítógéppel készített vektorgrafikus alakjai nemcsak ötletesek, de az illusztrátornak sikerült egyszersemind kedves humorral is elmesélni a könyv lapjain Hófehérke történetét. Makhult Gabriella a linómetszetes, Pap Kata pedig a számítógépes feldolgozást választotta.

Design-könyvek az oktató-nevelő munkában

A szöveg nélküli mesekönyvek sokrétű feldolgozási, fejlesztési lehetőségeket hordoznak magukban az oktató-nevelő munka területén. Támogatják a vizuális nevelést, fejleszthetik az anyanyelvi kompetenciákat. Napjaink problémája ugyanis, hogy a mai diákok, az

őket körülvevő interaktív, felgyorsult világnak köszönhetően, egyre nehezebben alkotnak önálló szövegeket. Az egyszavas kommunikáció háttérbe szorítja a mesélést, hisz sok mindent nagyon gyorsan akarnak megosztani. Időnként az olvasás is nehézkesen megy.

Ezeknél a könyvnél nem kell olvasni, és kezdetben akár „SMS-stílusban” is mesélhetnek a diákok. Érdekes lenne meghallgatni a történetet úgy, hogy a felsős diákok „chattel-ve” mesélik el egymásnak a képeken látható történeteket. Azt is élvezi ez a korosztály, amikor az illusztrációkat „kritizálhatja”. Eleinte ezek tényleg csak szubjektív kritikák, de később reális érvekkel alátámasztott véleménnyé válhatnak, melyeket megosztanak egymással. Mivel a Design-könyvek esetében kiemelkedő az illusztrátorok szerepe, érdekes internetes kutatási feladatokat találhatunk ki, melyek életükhöz, személyükhöz, munkásságukhoz kötődnek. Megismerhetik a diákok azokat az egy-egy illusztrátorra jellemző stílusjegyeket, melyek segítségével más művekben is felismerik az adott alkotókat. Összevethetik a gyerekek saját véleményüket másokéval, diáktársakéval és szakértőkével, miközben fejlődik a vitakultúrájuk. És lám, túlléptük a korhatárokat, és Hóféherke története máris a felsősöknek is szól.

Az óvodás és kisiskolás korosztály esetében még inkább adják magukat a lehetőségek. Szövegalkotás, mesélés a képek alapján. Érdekes, amikor nem áruljuk el, melyik mesét látják, és úgy írnak történeteket az adott képekhez vagy az egész kiskönyvhöz. Izgalmas Hóféherke történetek születtek a diákok megfogalmazásában a különböző illusztrációk felhasználásával. Vége hossza nincs az anyanyelvi kommunikáció és kulturális kompetenciák fejlesztési lehetőségeinek.

Papírszínház, mint az oktatást-nevelést segítő eszköz

Az utóbbi évtizedekben a kulturális környezetünk folyamatos változásának lehetünk tanúi. A literális, az olvasás-írás készségre épülő kultúrát felváltja a digitális-információs korszak, melynek hatására átalakult az olvasás elsajátításának folyamata is. Megfigyelhető, hogy az új generáció technikai szinten ugyan olvas, de gyakran nem érti a szöveget, és nem képes saját örömeire olvasni, viszont több információt képes feldolgozni, mint az előző korosztályok. Az audiovizuális eszközök nézése, hallgatása során szerzett tudása nem nyelvi elemek sorozatának feldolgozása által gazdagodik, hanem tárgyak, élőlények sok-sok képe, mozgóképe alapján. A *Kamishibai* előadás viszont hidat képezhet az új generáció felé. A hallgatóság ugyanis aktív figyelemmel kíséri a képekkel alátámasztott történetet. Megpróbálja előre vetíteni képzeletében a történet következő elemét, a hiányzó leíró részeket pedig képzeletével egészíti ki. Három fő tulajdonsága különbözteti meg a papírszínházat a könyvtől. A lapok mozgatása balról jobbra történik egy fakeretben, ellentétben a nyugati olvasási hagyományokkal, amikor jobbról balra lapozunk. Míg a könyvek kötött oldalai nem engedik a lapokkal történő játékot, addig a papírszínház számos lehetőséget kínál erre. Például a szereplők mozgatása, két köztes képből egy harmadik létrehozása, bizonyos elemek elrejtése, majd felfedése, ami dinamizmust kölcsönöz a mesélésnek. Végül pedig egy igazi papírszínház-felolvasás már-már színházi rendezést követel mesélőjétől, ezért is fontos megérteni és gyakorolni a lehetséges mozgásokat, melyek az előadás sikerét biztosítják.

Foglalkozás, ahol a Design-könyvek és a papírszínház használata ötvöződik

A játékos könyvtárhasználati és mesefoglalkozás helyszíne az iskolai könyvtár, időkerete lehet tanórai vagy tanórán kívüli is. Az alábbiakban bemutatott órát több alsós osztálynak

is megtartottam. Tapasztalataim alapján azt mondhatom, hogy egyformán élvezték a kisebbek és nagyobbak is, hiszen lényegében ők alakították a történetet. Igyekeztem egyfajta moderátorként irányítani az óra menetét, de a tartalom teljesen a gyerekektől függött. Ennek természetesen veszélyei is vannak, hisz nem minden osztály egyformán kreatív. Ilyenkor elkel egy ki segítség. Foglalkozástervemről a fentiek tükrében elmondható, hogy csak vázat ad. Az óra menete a gyerekek és a pedagógus együttműködésén alapul. Például, ha gyerekek ezen az órán sokat mesélnek a kiskönyvekből, akkor a papírszínház szerepe háttérbe szorul. Az óra zárása egy rövidített mese lesz, melyet akár az ügyesebb gyerekek is elmondhatnak a képek alapján. Abban az esetben, ha a gyerekeknek nehezen megy a kommunikáció, akkor a főszerep a papírszínházé lesz. A foglalkozást vezető pedagógus elmeséli a történeteket a képek hátoldalán olvasható szöveg segítségével. A szövegek szókinccse nagyon gazdag, versikéket is tartalmaz, így fejleszthetjük vele a gyerekek kommunikációját, bemutathatjuk nekik, milyen a jó előadás.

A foglalkozás leírása

Tantárgy: magyar, illetve megtartható szabadidős tevékenységként is pl. **napközis foglalkozás** keretein belül.

Téma: a mese, mesélés, mesék a könyvtárban

Helyszín: iskolai vagy közművelődési könyvtár

A diákok előzetes ismeretei: *(Mire építek?)*

- Kornak megfelelő szókinccs, valamint a nyelvtan és az egyes nyelvi funkciók ismerete
- Kornak megfelelő kommunikációs képesség
- Kornak megfelelő szövegalkotási készség
- Koncentrációs képesség
- Absztrakcióra való képesség
- Általánosan elfogadott magatartási szabályok betartása

Célok *(Milyen eredményt várok el? Milyen változás, tanulás történjék a diákoknál?)*

- Vizuális kultúra fejlesztése
- Az illusztráció jelentéstartalmának bemutatása, az illusztrátor fogalmának megmagyarázása
- A diákok legyenek képesek a közös munkára és tudásuknak, gondolataiknak, másokkal való megosztására
- Össze tudják gyűjteni és fel tudják dolgozni a tanulók a hallott, látott információkat, majd azok alapján tudjanak szöveget alkotni, a szöveget mások előtt elmondani

Kiemelten fejlesztendő tanulói kompetenciák

- Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztési területén belül a szóbeli kifejezés fejlesztése
- Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése
- A kulturális kompetencia fejlesztése élményszerű tapasztalatok nyújtásán keresztül
- Hozzásegíteni a tanulókat a sajátos képi közlések, vizuális művészeti alkotások mélyebb átéléséhez, értelmezéséhez

A foglalkozás menete	Szervezési módok, módszerek, eszközök	Idő (perc)
<p>1. Ráhangelődés 1.1. Kezdetét veszi a mese</p> <p>A pedagógus mint detektív jelenik meg. A drámajátékhoz kedvet érző kollégák el is játszhatják a szerepet. Aki nem ilyen vállalkozó szellemű, csak meséljen róla (pl. üzenetet kaptunk egy detektívrodától)!</p> <p>Bevezető szöveg:</p> <p><i>A Szimat detektívrodától jöttem, Meseországban nagy baj történt. (Rákérdezhetünk, hogy szerintük mi? Nagyon érdekes felvetéseket szoktak a gyerekek megfogalmazni. Valaki mindig kimondja a kulcsszót: eltűnt, elrabolták) Igen-igen eltűnt Meseország királyának a lánya, és a nyomok ebbe a könyvtárba vezetnek. Sajnos azonban a nyomozás itt elakadt. Szükségem lenne a segítségetekre! Segítetek? (Igeen!) Alakítsatok négyfős nyomozócsoportokat! Keressétek meg a hercegnőt! Személyleírása (Isd. eszközök...)</i></p> <p>Mikor elindul a kutatás, szembesülhetünk azzal, hogy a gyerekek fél perc alatt felforgatják a könyvtárat. Mielőtt ez bekövetkezne, hívjuk fel a diákok figyelmét arra, hogy a jó nyomozó most a szemét használja csak.</p> <p>A megtalált hercegnő elmeséli, hogy azért kelt útra, mert elvesztette a meseláda kulcsát, és valaki ellopta a meséket. Mit ér Meseország mesék nélkül?!</p> <p>Elindult hát megkeresni a meséket. A hosszú út során azt tanácsolták neki, hogy a könyvtárban keresse a meséket. Idáig el is jutott, de hol találja itt meg a meséket?</p> <p>A detektívcsapatok a segítségére sietnek a királylány mellett talált</p>	<p>Szervezési mód: frontális mesélés</p> <p>Eszközök: kalap és szemüveg a detektívnek, ha eljátsszuk, levél a detektívrodától, ha felolvassuk.</p> <p>Eszközök: <i>hercegnő báb</i> (én ujjbábot használok):</p> <ul style="list-style-type: none"> • a személyleírást a bábunk alapján adjuk meg • könyves polcok közé rejtjük <p>titkos levél:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a hercegnő mellé helyezzük <p>Szervezési mód: A csoportalakításnak most azt a formáját választjuk, amikor a gyerekek döntenek, kivel szeretnének együtt dolgozni. Nagyon jó akkor, amikor még nem ismerjük igazán a tanulókat. Hamar kiderül, ki kivel van jobban. Ugyanakkor problémát okozhat, hogy a perifériára szorult tanulókkal senki nem akar egy csoportba kerülni. Ezeket a gyerekeket kinevezem nyomozósegédnek. Kaphatnak valami „fontos” feladatot, majd integrálok őket egy-egy csoportba.</p> <p>Eszköz: a levél</p>	<p>5 perc</p>

titkos levél utasításai szerint.	(1. melléklet)	
<p>1.2. Kéresd a borítékokat!</p> <p>A csapatok megkeresnek egy-egy borítékot, melyet a könyvtár mesepolcai között rejtettünk el, míg a gyerekek a titkos levelet fejtették. A borítékba rejtett képek alapján meg kell keresniük a képhez tartozó mesekönyvet.</p>	<p>Eszközök:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hófehérke sorozat kiskönyvei, • borítékokban egy-egy kép a kiskönyvekből (2. melléklet) 	5 perc
<p>2. Jelentésteremtés</p> <p>2.1. Feladatmegoldás</p> <p>A csoportok feladata a kiskönyvek képei alapján oldalanként egy-egy mondatot megfogalmazni a képről. (Ügyesebb csoportoknál egy-egy rövid mese kitalálása a kiskönyvek alapján)</p> <p>2.2. Meséket a meseládába!</p> <p>Pantomimmal eljátsszuk, hogy előttünk van Meseország meseládája. A gyerekek pedig elmondják, ők milyennek látják. (Később akár el is készíthetjük és gyűjthetjük benne a gyerekek kedvenc meséit). Ebbe a ládába „tesszük bele” a kiskönyvek alapján elmondott meséket.</p> <p>2.3. Mesélj! Beszélj!</p> <p>A csoportok kiválasztják mesélőjüket, aki a kiskönyvek képeit mutatva mesél a többieknek. (Amennyiben igénylik a gyerekek, egy csoportból többen is mesélhetnek).</p> <p>Vannak csoportok, akik teljesen új történeteket találnak ki, de sokan rájönnek, hogy mesekönyvük a Hófehérke történetét dolgozza fel.</p>	<p>Eszközök:</p> <p>(3. melléklet)</p> <p>Eszközök: Hófehérke-sorozat kiskönyvei</p>	30 perc

2.4. Hasonlóság, különbség.

Miután a gyerekek rájöttek, hogy valójában az összes mesekönyv a Hófehérke meséjét dolgozza fel, beszélgetünk a meséről, a könyvek különbségeiről.

(A különbség az illusztrációkból fakad. Mi az illusztráció, ki az illusztrátor? Elmagyarázzuk a fogalmakat is.)

2.3. Papírszínház

Én is hoztam egy mesét, ami több szempontból is hasonlít Hófehérke történetéhez. Ha gondoljátok, ezt is beletehetjük a ládikóba.

Melyik mese lehet az?

- Főszereplője ennek a mesének is egy leány.
- Neki is meghal az édesanyja.
- Mostohaanya kerül a házhoz, aki nagyon gonoszul bánik a lánnyal.
- Hófehérkével ellentétbe neki gonosz mostohatestvérei is lesznek.
- Az ő barátai a madarak és nem a törpék.
- Végül őt is feleségül veszi egy királyfi, és boldogan élnek.

(Ha ennyiből nem találják ki, utolsó segítség:

Szurokba ragadt cipője segített a királyfinak rátalálni.)

Elmeséljük a mesét a képek segítségével. Az óra időkeretétől függően mesélhetünk a szöveget olvasva, de a képek alapján rövidebben is elmondhatjuk a történetet.

2.4. Mese közben jól jön egy kis mozgásos játék!

Eszköz:

Papírszínház

Hamupipőke meséje

Eszköz:

Játékleírást lásd a **(4. mellékletben)**

3. Reflektálás

4. Összegzés

A kis királylány megígéri a gyerekeknek, hogy nagyon fog vigyázni a meseládjára és a kulcsára. Közösen felidéznek, hogy milyen mesék kerültek eddig a ládjába. A kiskirálylány végül felkéri a gyerekeket, hogy egyenként tegyék a kedvenc meséjük címét is a ládikájába, a detektív pedig megkapja új feladatát, nézzen utána, a gyerekek meséinek a könyvtárban.

(A foglalkozás vége, egy következő foglalkozás elejét jelentheti, amikor az iskolai könyvtár mesepolcai között keresgélnek a gyerekek.)

Módszer: frontális mesélés

Eszköz:
királylány báb

5 perc

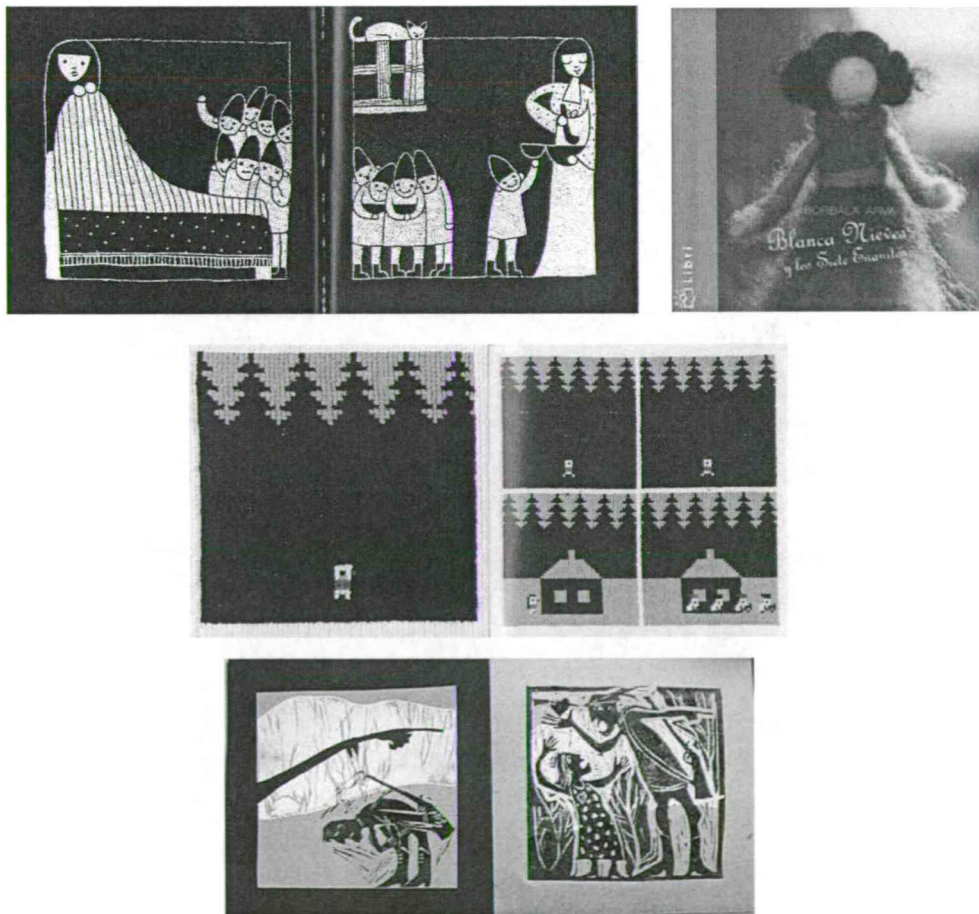
MELLÉKLETEK

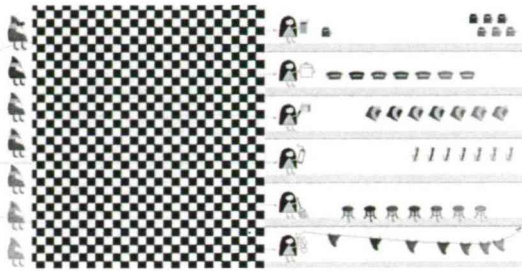
1. melléklet
LEVÉL

„Meseországba a mesék csak akkor kerülhetnek vissza, ha minden csapat megtalál egy-egy borítékot. A borítékok a könyvtár mesereszlegének polcai között rejtőznek. Keressétek meg őket, azok elvezetnek a mesékhez. Hogyan? Keressétek a könyveket! Többet nem segíthetünk!”

A levelet felolvashatja a detektív, vagy egy gyerek. Érdekesebbé tehetjük a játékot, ha nagyobb lapra szétvágva kapják meg az üzenetet és még össze is kell illeszteniük. Titkosírással is írhatjuk a levelet, de akkor egy borítékba minden csapatnak helyezzünk el egy-egy titkosírást és kódot. Ilyenkor a csapatok külön dolgoznak.

2. MELLÉKLET

Képek forrása: Hófehérke és a hét törpe Budapest: Csimota, 2009

3. MELLÉKLET

Ötletek a meseládikára

1. Előfordult a gyakorlatomba, hogy a gyerekek nézték a semmit, és meg is jegyezték, hogy nincs itt semmilyen ládika, ilyenkor egy két jó instrukció kimozdította őket:

- Tényleg nem látod? Pedig nézd, milyen hatalmas, meg se bírom emelni? És a színe? Ki látja, milyen csodás színekben pompázik?

2. Technika- vagy rajzórán el is készíthetjük a meseládikát, melyet aztán többféleképpen is felhasználhatunk:

- Gyakoroltathatjuk az írást a gyerekekkel úgy, hogy másoljanak le meserészleteket, és dobják a ládikába.
- Készíthetnek meseillusztrációkat, amit szintén a ládikába gyűjtünk.
- Működhet „osztálykönyvtárként”, úgy, hogy a gyerekek hetente beletesznek egy-egy mesekönyvet a ládikába, amit szabadidőben ki lehet venni és olvasgatni.
- Játékos feladatokat is készíthetünk mesékhez kötődően, aminek a megoldását gyűjtjük a ládikába.

És még sok-sok jó ötlet születhet.

4. MELLÉKLET

Játékok

1. Rázd meg ágad!

Amikor Csipkerózsika elmegy a fához és a következő versikét mondja, a gyerekek is mondják vele, miközben felállnak és eljátsszák, hogy ők a fák, akik az águkat rázzák.

Versike:

*„Rázd meg ágad kicsi fácska,
hulljon rólad szép ruhácska.”*

2. Burukk, burukk!

Amikor a galambok figyelmeztetik a királyfit, a gyerekek a galambok tollába bújnak. Felállva, kis „szárnycsapásokkal” hangosan mondják a következő versikét.

Versike:

„Burukk, Burukk, ez nem ő,
mert csupa vér a cipő,
nem illik rá, mert kicsi,
otthon ül az igazi.”

Majd amikor végre Csipkerózsikát viszi a nyeregbe, a galambok boldogan mondják a versikét:

„Burukk, Burukk, ez lesz ő,
nem véres már a cipő,
jól illik rá, nem kicsi,
végre itt az igazi.”

ÍRODALOM

- Csányi Dóra – Simon Krisztina – Tsik Sándor 2016: *Papírszínház- módszertani kézikönyv*. Budapest: Csimoto Kiadó.
- Kamishibai [<https://en.wikipedia.org/wiki/Kamishibai> – 2016.10.01.]
- Makkai Kinga 2011: *Papírszínház, azaz a kamishibai* [<https://konyvmutatvanyosok.wordpress.com/2011/10/20/papirszinhas-azaz-a-kamishibai/> – 2016.10.01.]
- Révész Emese 2016: *Papírszínház egy művészettörténész szemével* [<http://olvasovanevels.gportal.hu/gindex.php?pg=36656489&nid=6684813> – 2016.10.01.]
- Simon Krisztina 2012: *Nem baj, lesz jövőre is!* [http://papirszinhas.blog.hu/2012/09/07/nem_baj_lesz_jovore_is – 2016.10.01.]
- Simon Krisztina 2012: *Mesefoglalkozások könyveinkkel* [http://papirszinhas.blog.hu/2012/07/08/mesefoglalkozasok_konyveinkkel – 2016.10.01.]
- Pásztor Csörgei Andrea 2016: Színház is, mese is, varázslat is. *Mikamakka 2.*, 6. 42–43.
- What Is Kamishibai? [https://www.youtube.com/watch?v=v6URceEr_zc – 2016.10.01.]

FORRÁSOK

- Hófehérke és a hét törpe: [<http://csimota.hu/konyveink/hofeherde-es-a-het-torpe/> – 2015.06.11.]
- Boda Zsuzsa Hófehérke és a hét törpe kicsit másként [<http://www.evelet.hu/archivum/2010/09/31-2015.06.11.>]

Detectives in the library – an innovative drama pedagogy method

As a result of the digital information era the reading acquisition has been transformed. Students nowadays – due to this interactive, accelerated world that surrounds them – find difficult to create texts on their own. From time to time, reading for them is difficult too. There are several areas where the presence of a school library has an impact, including students' reading habits or use of materials for non –school - related activities. By using new pedagogical tools and methods, we can constructively help the positive outcome

of the process. This article introduces the pedagogical use of Japanese Paper Theatre and Design books as a successful example of how important the school library can be in the development of a reading culture. School libraries appear as a supportive environment. Through the adherent lesson plan library teachers are enriched by innovative ideas and methodological solutions.

Erdélyi barangolás irodalmi és történelmi emlékeink között

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma pályázati támogatásával (HAT-16-01-0109) az SZTE Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskolája, Napközi Otthonos Óvodájának 70 fő hetedikes tanulója 2017. május 29. és június 2. között tanulmányi kiránduláson jártak Erdélyben.

Ennyit a számokról, tényekről. Nézzük, mi van mögötte!

Az elmúlt öt év tanulmányi kirándulásain 369 tanulónk járta meg az ötnapos utat. Testközelből tapasztalták meg a történelmi és természeti szépségeket. Kapcsolatot, barátságot építettek a testvériskola diákjaival és a házigazdákkal, valamint egy gyermekotthon lakóival. Érzékenyebbé váltak a magyarság és vele együtt a környező népek múltbeli és jelenlegi problémáira. Kipróbálhatták saját fizikai határaikat a csodálatos szépségű környezetben tett túráinkon.

A pályázat is elvárta tőlünk, tanároktól, de magunk is nagyon fontosnak tartottuk, hogy jól előkészítsük az utat. Előzetesen a programunkhoz kapcsolódó prezentációkat készítették a tanulók osztályonként, vetélkedőn vettek részt, felkeresték Budapesten a Magyarország Házát. Egy egész napos előkészítésen történelmi, földrajzi összefoglalót kaptak, Erdélyről és praktikus tudnivalóinkat is megbeszéltük. Felkészültünk egy testvériskolabeli táncóra.

Az út során a buszokon kis idegenvezetővé vált mindenki. Hónapokkal előre választottak témát, és még az utazás előtt szituációs játékok keretében kipróbáltuk, hogy taktikailag „megüti-e a mértéket” a munka.

Előkészületeinkkel elértük, hogy sokkal inkább részesei voltak minden pillanatnak, epizódnak a tanítványaink.

Az útvonalunk klasszikusnak mondható. Amit nagyon fontosnak tartottunk, hogy minden tevékenység élményként maradjon a gyerekekben.

Idén Nagyszalontán beteg volt a fantasztikus előadó „múzeumos bácsi”. Az értékelő órán videóról mutattuk tavalyról a gyerekeknek, hogy mekkora jelentősége is van annak, ha a tudás és a lelkesedés sugárzik valakiről. Nagyváradon viszont ilyenhez volt szerencsénk. Kalotaszegen szintén élvezetes néptánc- és népviseleti bemutatót kaptunk. Kolozsváron feljutottunk a Szent Mihály Székesegyház tornyába most is, ami a városnézés koronája volt gyerekeinknek. A Tordai hasadéokban megúsztuk az esőt. Csíkrákoson az általános iskolában a Nemzeti összetartozás napjának közös megünneplése ebben az évben is felemelő élmény volt. Az iskolában a képzőművészet tagozatosaink kiállítása és egy táncóra is közös program volt. Farkaslaka, Korond, Parajd, Szováta személyes találkozásai, természeti lehetőségeinek megismerése is közelebb hozott bennünket a székely emberekhez és a táj megismeréséhez. A Bőjte Csaba szerzetes által összefogott gyermekotthonok közül a szovátaiban képet kaptunk az ottani gyermekek sorsáról, mindennapi

lehetőségeiről, életkörülményeiről. Tudtunk velük beszélgetni, játszani, és átadtuk adományainkat. A Békás-szorosnál nagyot túráztunk.

Utunk zárónapján szembetalálkoztunk a Csíksomlyóra gyalogosan igyekvő tömegekkel. Jártunk Fehéregyházán, Segesváron, Vajdahunyadon, Déván, Aradon. A kirándulásunkat az aradi Nemzeti Megbékélés Parkjában, a Szabadság szobornál fejeztük be! Az értékelő órán meghallgattuk az első magyar fonográffelvételt, amin Kossuthnak az a beszéde van, amit 1890-ben, a szobor első avatásán játszottak le, mert ő nem juthatott el oda száműzetéséből.

Sok élménnyel gazdagodtunk. Ezek a gyerekek, miután határainktól 600 km-rel keletebbre is megtapasztalták a magyarság összetartozását, nagy eséllyel szüleik és nagyszüleik, rokonaik és barátaik tudásbeli hiányosságait is segítenek pótolni. Akkor pedig elértünk valamit...

Beke Ferenc
szervező tanár

Kedves Kollégák! Kedves Szerzőink!

A *Módszertani Közlemények* és a *Methodus.hu* szerkesztősége az SZTE JGYPK támogatásával szoros együttműködésben dolgozik. Az Önök szakmai munkáját szeretnénk támogatni azzal is, hogy a *Módszertani Közlemények* szerkesztőségébe beküldött és közölt cikkek rövid átfutási idővel a *Methodus.hu*-n is olvashatók lesznek.

A közlemények szűkös terjedelme és a szakmai minősítési eljárásunk nem teszik lehetővé, hogy minden beküldött cikket megjelentessünk nyomtatott formában. A nyomtatott változatban nem megjelentetett cikkeket a közlemények szerkesztősége rendelkezésére bocsájtja a *Methodus.hu* szerkesztőségének, hiszen a honlapon szélesebb tartalmi és terjedelmi lehetőségünk van írásaik közzétételére. Amennyiben nem járulnak hozzá, hogy a közleményekbe beküldött, de ott nem közölt írásaikat a *Methodus.hu* szerkesztőségéhez továbbítsuk, kérjük, jelezzék ezt nekünk a kísérőlevelükben!

A közleményekben megjelent tanulmányok minőségi színvonalának biztosítása érdekében a szerkesztőségbe érkezett munkák véleményezésére szakértő lektorokat kérünk föl. Ezzel nemcsak a lap tudományos színvonalának, szerzőink referáltságának a növekedését szeretnénk erősíteni, hanem segíteni kívánjuk az Önök további munkáját, szakmai tevékenységét és kapcsolatait is. A beküldött írásokhoz, kérjük, írjanak egy rövid, angol nyelvű összefoglalót is. Kérjük, hogy tanulmányaikban kövessék a hivatkozási rendszerünk formai szabványát: http://www.jgypk.u-szeged.hu/methodus/?page_id=29.

A *Módszertani Közlemények* 2013-tól évi négy számmal jelenik meg. A lap éves előfizetése 2400 Ft, egy szám 600 Ft-ba kerül.

Kérjük, hogy a közleményekbe szánt írásaikat a következő emailcímmre küldjék: modszertan@jgypk.u-szeged.hu.

A szerkesztőség címe: 6725 Szeged, Hattyas sor 10.

Telefonszám: 06-62-546-346.

A szerkesztők

Kiadja a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kara

A kiadásért felel: *dr. Marsi István*

Kiadóhivatal: 6725 Szeged, Hattyas sor 10. Telefon: 62/546-346

Szerkesztőség: 6725 Szeged, Hattyas sor 10.

E-mail cím: modszertan@jgypk.u-szeged.hu

Web cím: www.jgypk.u-szeged.hu/modszertan

Online változat: www.methodus.hu

Évente 4 alkalommal jelenik meg. Évi előfizetés díja: 2400 Ft.

A címlapot tervezte: *Fischer Ernő* terve alapján *Annus Gábor*

ISSN 2063-3734

Készült:

6722 Szeged, Petőfi Sándor sugárút 30–34.

www.press.u-szeged.hu

Felelős vezető: Szőnyi Etelka kiadói főszerkesztő

Hírek, programok

Tantárgymódszertan

Nevelésemélet

Gyógypedagógia

Pedagógia történet

Napközi

Szemle

Ünnepi műsorok

Videók

Kitekintő

Hasznos holmik

Mit várnak el a szülők az óvodától?

JASKÓNÉ DR. GÁCSI MÁRIA – DR. STÓKA GYÖRGY – Az óvoda a gyermek életében meghatározó szerepet tölt be. Megtapasztalja mindazt, amit csak egy közösség adhat; emocionális biztonságot, melyben az érzelmi intelligencia kibontakozhat, ezáltal megalapozódik az értelmi fejlődés kedvező iránya. Az óvodai közösség, a személyes kapcsolatok sokszínűsége olyan szociális uteruszban... >>>

< 1 2 3 4 5 6 7 8 >

TANTÁRGYMÓDSZERTAN

A „mindennapos” etikáról

2017. április 17. - methodus.hu

Morális élethelyzeteket nemcsak kitüntetett pillanatokban, ún. határhelyzetekben vagy jelentős események bekövetkeztekor élünk meg, hanem a mindennapi gyakorlat részeként rendszeresen –

pusztán figyelem és szándék (tudatosítás igényének) kérdése, hogy ezeket mikor és hogyan észleljük, illetve

ALSÓ TAGOZAT

Kedvelt hőseink Tom Sawyertől Emilig. Ajánlott irodalom feldolgozása a könyvtárban

2017. március 12. - methodus.hu

Az olvasmányok megválasztása alsó tagozatban az osztálytanítók feladata, de természetesen mindig figyelembe veszik azt, hogy a könyvtárban az adott irodalom hány példányban található meg. Emellett fontos feladat a módszerek megfelelő megválasztása is. Az alkalmazott

ELINDULT A METHODUS.HU

A Módszertani Közlemények online változata naprakész, gyakorlati szempontú anyagokkal igyekszik segíteni a pedagógusok oktató-nevelő munkáját, beleértve a speciális (fejlesztő és tehetséggondozó) igényeket is. Oldalunk azzal a céllal indult, hogy olyan könnyen elérhető, tanítási, tanulási metodikával foglalkozó online felületet biztosítson a pedagógusok számára, ahonnan megismerhetik a modern, hatékony tanítási módszereket, illetve ötleteket tudnak meríteni mindennapi munkájukhoz.

Honlapunk a Módszertani Közlemények társoldalaként is működik. A közleményekben megjelent cikkek rövid átfutási idővel nálunk is olvashatók.